

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 130/131 godina XIV mart/ožujak april/travanj 2014.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Aktivnosti komore

KOMORSKI SISTEM BIH PODRŽAVA 5. MEĐUNARODNI SARAJEVO BIZNIS FORUM

Jago Lasić podpredsjednik P/GKFBiH

ZAŠTO UVESTI VIŠU I NIŽU STOPU PDV-a?

ISSN 1840-0310

9 771840 031004

Komorski sistem BiH podržava 5. međunarodni Sarajevo Biznis Forum

U organizaciji BBI VIP biznis kluba i Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, 12. marta u svečanoj sali P/GKFBiH u Sarajevu održana je radionica za izradu projekata za predstojeći Sarajevo Business Forum, odnosno završno rezimiranje/savjetovanje o izrađenim projektima za sve zainteresirane privrednike iz BiH i jugoistočne Evrope.

U sklopu priprema za održavanje ovogodišnje 5. međunarodne investicijske konferencije - Sarajevo Business Forum (SBF) 2014., Bosna Bank International (BBI) je u saradnji sa privrednim komorama održala radionice za pripremu i izradu projekata koji će biti predstavljani i ponuđeni stranim investitorima na ovogodišnjem SBF-u u bh. gradovima Banjoj Luci, Tuzli, Bihaću, Vitezu, Trebinju i Mostaru, i na kraju u Sarajevu.

Obraćajući se prisutnima na završnom savjetovanju u Sarajevu Avdo Rapa, predsjednik Privredne komore FBiH, istakao je da je Komori posebna čast i zadovoljstvo što može učestvovati u povezivanju privrednika sa investitorima na predstojećem SBF-u, te da su u proteklom periodu komore dale maksimalni doprinos u lobiranju privrednika da učestvuju na Sarajevo Business Forumu jer je to prilika da pronađu investitore.

Važno je istaći da je ovo prvi put

da komorski sistem države BiH, dakle komore iz oba entiteta, podržavaju i učestvuju u pripremama privrednika i projekata za Sarajevo Biznis Forum.

Stručnjaci BBI banke na radionici su predstavili metode pripreme projekata i prezentacija u formi prihvatljivoj za strane investitore, a najavljen je i finalna sesija radionica početkom

aprila.

Ove godine će se na SBF-u investitorima predstaviti projekti iz oblasti energije, poljoprivrede, turizma i infrastrukture. Sarajevo Business Forum (SBF) 2014 održat će se 14. i 15. maja u Sarajevu.

*Medžida Č. Kulanić
medzidabanke@gmail.com*

Ponovni apeli na nadležne da usvoje Zakon o šumama

Stanje u šumarstvu i drvnj industriji je alarmantno i krajnje je vrijeme da se nešto poduzme. Grupacija šumarstva i drvne industrije pri Komori FBiH je na sjednici održanoj 3. aprila ponovo istaknula da je krajnje vrijeme da vlasti poduzmu nešto kada je u pitanju ova privredna grana.

Glavna aktivnost ove grupacije već duže je usmjerena na

donošenje Zakona o šumama koji jeste usvojen na Predstavničkom domu Parlamenta FBiH; to je zakon koji je predložila grupa poslanika, a ujedno je i prijedlog Vlade FBiH. Dom naroda bi trebao da ga stavi na dnevni red prve sjednice koja dolazi, te da se o njemu izjasni, zaključak je članova grupacije.

Kako poručuju predstavnici ovog sektora, situacija je alarmantna i krajnje je vrijeme da se nešto uradi, u protivnom ova grana privrede nastavlja propadati, iako i u 2013. godini bilježi pozitivne rezultate i u proizvodnji i u izvozu. Prema analizi Grupacije, ukupna proizvodnja šumskih sortimenata lani veća je za osam posto u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja u oblasti prerade drveta u januaru ove u porastu za 24,6 posto u odnosu na decembar prošle godine.

Valja istaći da drvna industrija zaslužuje da joj se posveti pažnja jer je privredna grana koja daleko više izvozi nego uvozi, stoga su predstavnici Grupacije odlučni kako je neophodno formirati posebno tijelo pri Komori čije će zaduženje biti isključivo pripremanje sastanaka i skupljanje potrebnih materijala kako bi se moglo konkretno ra-

IMPRESUM

GLASNIK

GLASNIK
Privredne/Gospodarske komore
Federacije Bosne i Hercegovine
Godina XIV
mart/ožujak april/travanj 2014.
Adresa: Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
- za Glasnik -
Branislava Đurđeva 10/IV
71000 Sarajevo
Kontakt: info@kfbih.com
Telefoni: 033/566 300, 217 782
Faks: 033/217 783
www.kfbih.com
Priprema:
Poslovni glasnik d.o.o. Sarajevo
Marka Marulića 2, 71000 Sarajevo
033 710 340
poslovniglasniksarajevo@bih.net.ba

diti na poboljšanju situacije.

Na sjednici su razmatrane i Mjere za poboljšanje odnosa šumarstva i drvne industrije. Prioriteti su, kako je istaknuto, donošenje legislative, uređenje šuma i certificiranje.

Dakle, hitno donošenje zakona o šumama FBiH, rasterećenje privrede od raznih fiskalnih i parafiskalnih opterećenja, snabdijevanje sirovinom drvoprerađivača po izrađenim kriterijima, osnove su predloženih mjera za poboljšanje odnosa šumarstva i drvne industrije.

Članovi Grupacije, osim razmatranja navedenog, razgovarali su i o izradi Strategije razvoja drvne industrije FBiH. Rečeno je kako je Strategija završena i data na recenziju.

Ipak, nepostojanje zakonske regulative, loše poslovno okruženje, velika finansijska opterećenja, problemi sa kvalitetnom nabavkom i cijenama trupaca, neki su od gorućih problema sa kojima se suočavaju sektor šumarstva i drvne industrije, a koje treba hitno riješiti.

Medžida Č. Kulanić

Zašto uvesti višu i nižu stopu PDV-a?

Analizirajući stopu PDV-a u zemljama Europske unije i zemljama našeg okruženja, da se zaključiti da BiH ima jednu od najnižih stopa PDV-a. Većina zemalja EU ima opću stopu, međustopu i sniženu stopu. Prosječna stopa PDV-a u zemljama EU (28) je 21,5%, međustopa 10,4% i snižena stopa 6,7%.

U EU 18 zemalja primjenjuje međustopu, dok 10 zemalja ima samo opću i sniženu stopu. Samo jedna zemlja članica EU ima jednu stopu PDV-a (Danska 25%).

BiH je i jedina zemlja u CEFTA zemljama i neposrednom susjedstvu gdje je ista stopa PDV-a na kruh, lijekove, jahte, luksuznu robu, helikoptere, luksuzne automobile ...

Niže stope PDV-a u Srbiji primjenjuju se na hranu, ugostiteljske usluge, lijekove, ulaznice i od 1.1.2014.godine povećana je sa osam posto na 10%, a osnovna stopa je 20%.

U Hrvatskoj je osnovna stopa PDV-a 25%, međustopa 13%, a nulta stopa

odnosi se na osnovne živežne namirnice, lijekove, ortopedska pomagala i knjige.

U Crnoj Gori standardna (opća) stopa PDV-a je 17%, a snižena sedam posto i važi za živežne namirnice, lijekove i medicinske implantate, udžbenike, knjige, novine i časopise.

U Makedoniji standardna stopa je 18%, a pet posto na osnovne živežne namirnice, poljoprivredne strojeve i repromaterijale u poljoprivredi, lijekove, računare, javni prijevoz.

U Sloveniji je standardna stopa PDV-a 20%, snižena 8,5% na živežne namirnice.

Mađarska ima najveću standardnu stopu u EU i to 27%, a sniženu od 5-18%. Danska ima jedinstvenu stopu PDV-a od 25% i jedino ona i BiH nemaju sniženu na najosjetljivije proizvode. Jedinstvena stopa u Danskoj može se opravdati činjenicom da ima najrazvijenije socijalne programe i malu razliku između bogatih i siromašnih.

Imajući u vidu velika raslojavanja društva u BiH na bogate i siromaš-

ne, nejasno je zašto domaće vlasti još ne razmatraju uvođenje snižene stope PDV-a na osnovne živežne namirnice, lijekove, impute u poljoprivredi, udžbenike i druge proizvode koji bi najugroženijim kategorijama stanovništva pomogle da prevladaju ekonomsku krizu lakše.

Zašto su uvedene međustope i snižene stope u većini zemalja EU i CEFTA?

Prvi razlog za snižene stope je zaštita domaće proizvodnje i podizanje konkurentnosti domaćeg proizvoda kroz kombinaciju carinske i poreske politike.

Drugi razlog je zaštita najugroženijih kategorija stanovništva.

Navest ću primjer zaštite domaćeg proizvoda kroz kombinaciju carinske i poreske politike. BiH uvozi meso svih vrsta bescarinski i iz EU i iz CEFTA zemalja. Uvoz stoke za klanje (u BiH nema dovoljno) podliježe carini od najmanje 10% uvećano za apsolutnu carinu (prelevman). Posljedica takve carinske politike je zatvaranje

klaonica, otpust radnika i uvoz mesa.

Neadekvatna ekonomska politika, potpuno nekontrolirano otvoreno i nezaštićeno tržište, stimuliranje uvoza kroz neuređeno unutarnje tržište BiH rezultiralo je izuzetno visokim deficitom platne bilance. Kumulativni deficit platne bilance BiH, prema podacima Centralne banke BiH, 2007 – 2012. godine bio je 11.140 milijuna KM. Izuzetno visoki deficit platne bilance BiH nastao je radi izuzetno visokog robnog vanjsko-trgovinskog deficita koji je kumulativno od 2007 – 2012. godine iznosio 51.806 milijuna KM.

Prihodi po osnovu usluga, transfera iz inozemstva, dohotka i kapitala u vremenu od 2007 – 2012. godine bili su 40.666 milijuna KM. ($51.806 - 40.666 = 11.140$).

Iz naprijed navedenog zaključujem da BiH treba za uravnoteženje platne bilance ili povećati izvoz ili smanjiti uvoz. Da bi uravnotežila bilancu BiH treba povećati izvoz na cca 80% pokrivenosti kako bi prihodi po osnovu usluga, transfera iz inozemstva i kapitala bili dostatni da pokriju deficit u robnoj trgovini i platnoj bilanci. Predlažemo da se u BiH, s obzirom na ugroženost platne bilance, uvedu privremene restriktivne mjere u uvozu onih roba koje BiH ima u dovoljnoj količini i kvaliteti, a paralelno da uradimo promjene u sustavu PDV-a uvodeći opću i sniženu stopu. Zašto?

BiH je u 2013. godini na vodama ostvarila deficit od 93,2 milijuna KM, na vinu 14,9 milijuna KM, na sokovima 8,4 milijuna KM, na pivu 138,7 milijuna KM, na živim životinjama 70,2 milijuna KM, na mesu svih vrsta 167,8 milijuna KM ili kumulativno na svih šest navedenih vrsta roba 493,2 milijuna KM. Da ne govorimo o mli-

va, zaštitna sredstva), lijekove, voće i povrće, knjige, dječju odjeću i obuću i dr.) od pet do sedam posto i da se sadašnja standardna stopa poveća adekvatno smanjenju prihoda po osnovu PDV-a na robe oporezovane nižom stopom.

jeku i mliječnim proizvodima, voću i povrću itd. Kada bi na navedene robe BiH imala carinu od 15%, ostvarila bi carinskih prihoda 82,56 milijuna KM. Naplatom PDV-a (bez troškova od granice i marže) od pet posto prihodovala bi dodatnih 27,52 milijuna KM. Bescarinskim uvozom ostvarila bi 93,568 milijuna KM od PDV-a, dakle manje za 16,512 milijuna KM. Pitam se tko će uzgajati stoku za klanje, ako meso uvozimo bescarinski, tko će puniti vodu, pivo, proizvoditi mlijeko, voće i povrće, ako nema izglednih šansi u konkurentskoj utakmici.

Predlažemo da se snižena stopa PDV-a uvede na osnovne živežne namirnice, impute u poljoprivredi (poljoprivrednu mehanizaciju, sjemenski i rasadni materijal, đubri-

Takvim pristupom zaštitili bi domaći proizvod i poboljšali konkurentnost domaćeg proizvoda, smanjili uvoz i deficit, poboljšali ambijent za investiranje i zapošljavanje i poboljšali socijalni položaj najugroženijih kategorija stanovništva.

Uz navedeno, potrebno je urediti čitav niz zakona i pravilnika na uređenju unutarnjeg tržišta. Kao primjer navest ću zabranu uvoza roba ograničenog roka trajanja ako je prošla četvrtina roka, obvezu trgovca da u prodajnom objektu ima voće i povrće nabavljeno u krugu od 50 km od objekta (zaštita potrošača), donijeti pravilnike o sniženju cijene roba, donijeti zakon o namirenju novčanih potraživanja (plaćanja) itd.

Unapređenje regionalne saradnje u oblasti građevinarstva imperativ za opstanak

U sklopu 36. međunarodnog sajma građevinarstva Sagra u KSC Skenderija, 6. marta ove godine održan je Okrugli sto građevinara regije. Organizator ovog okruglog stola bio je Sektor za građevinarstvo pri Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH, a tema je bila „Unapređenje regionalne saradnje u oblasti građevinarstva, institucionalno povezivanje za zajednički nastup sa posebnim naglaskom na treća tržišta“.

Kako je istaknuto u uvodnim obraćanjima, cilj je bio da se na jednom mjestu okupe predstavnici građevinara iz regije, kao i mogućnost uspostavljanja regionalne institucionalne podrške ovoj oblasti privrede. Također, istaknuto je da je namjera, ali i potreba da se razmijene mišljenja, činjenice i stavovi vezani za sektor građevinarstva kako bi se moglo govoriti o daljnim prilikama i mogućnostima ovog sektora.

Osim domaćina P/GKFBiH, učestvovala je i komora entiteta Republike Srpske, ali i komore iz regije, prije svega, komore republika Hrvatske i Srbije, kao i predstavnici građevinskih kompanija sa područja Balkana.

Predsjednik Vanjskotrgovinske/Spoljnotrgovinske komore BiH Ahmet Egrlić zahvalio se organizatoru na mogućnosti da se izraze potrebe i mogućnosti uvezivanja i postizanja regionalne saradnje, kao i mogućnosti postizanja

eventualne saradnje prilikom izlaska na treća tržišta. Kazao je da se Sektor građevinarstva može posmatrati sa nekoliko aspekata i može se analizirati i po dubini i po širini, ali je istakao, kako kaže, ključnu stvar za bh. građevinski sektor, kazavši da je prije rata u BiH u tom sektoru bilo zaposleno oko 100.000 radnika u 2.500 kompanija, dok je poslije rata u oko 2.450 kompanija zaposleno oko 34 ili 35.000 radnika.

- To govori da su nestale velike i da je došlo do usitnjavanja i razvoja malih kompanija, i to uglavnom zanatskih. Građevinski sektor ovakav kakav je ne može značajnije učestvovati na međunarodnom tržištu, niti u našim tradicionalnim ex-jugoslovenskim tržištima, stoga je nužno da dođe do ukрупnjavanja građevinskih kompanija, do formiranja konzorcija i uvezivanja tržišta regiona, istakao je Egrlić.

Naime, u BiH dolaze velike investicije, ali mi, nažalost, nećemo imati kompanije koje će im moći odgovoriti ni sa tehničkog, ni sa bankovnog i finansijskog aspekta. Između ostalog, kazao je i da je ovo je prilika da se sasvim otvoreno razgovara o ovim problemima, da se iznese sve ono što bi bilo dobro o uvezivanju i tržišta i građevinskih kompanija i formiranja konzorcija.

- Ako iskreno pristupimo ovom problemu, smatram da možemo napraviti veliki posao, ako ovo ne shvatimo ozbiljno, i dalje nećemo biti u prilici da napravimo neki veći posao na međunarodnom tržištu, kazao je Egrlić.

Istakao je i to da će V/STKBiH biti na punom raspolaganju kompanijama koliko god to bude trebalo u skladu sa njenim mogućnostima.

Predsjednik P/GKFBiH Avdo Rapa iskazao je zadovoljstvo zbog

ovog okupljanja i istakao važnost udruživanja na regionalnom nivou za opstanak građevinskog sektora, posebno u trenutnoj galopirajućoj ekonomskoj krizi kad treba tražiti nova tržišta, nove mogućnosti i nove oblike saradnje. Istakao je da zajedničkim kapacitetima treba raditi na obezbjeđenju novih zaposlenja i pronalasku novih poslova. Također, i Dženana Hodžić, direktorica sektora građevinarstva pri P/GKFBiH, kazala je da je ovaj okrugli sto inspirisan potrebom za opstankom i razvojem građevinarstva, ali i njegovim pozicioniranjem na većim tržištima.

ka i preuzima najviše projekata, dok je optimistično, kada je BiH u pitanju, planiranje investicija u hidro i termo energetska gradnja, koji bi u budućnosti mogli biti razlog rasta vrijednosti u visokogradnji, te izgradnja koridora Vc. S tim u vezi, Ensad Karić, direktor JP Autoceste FBiH, istakao je da će većina projekata koje ovo preduzeće radi biti završeni do kraja ove godine, a već je urađena i predkvalifikacija za nastavak poddionice s juga prema sjeveru, nekih deset kilometara i most Počitelj, cijela dionica koja bi trebala početi sa gradnjom ove godine.

- To su investicije od oko 250 do 270 miliona KM za projekte u ovoj

da definišemo kako da zajednički nastupimo kako na našim tržištima, tako i na trećim tržištima. Također, cilj nam je da koristimo komparativne prednosti naših zemalja i da koristimo potencijale, počev od naših predstavništava u zemljama širom svijeta, ali i preko ostalih institucija i na nivou država da okupimo privredu. Time ćemo postići ojačavanje privrede i konkurentnosti. Dosad nismo mnogo uradili na ovom planu jer su evropske kompanije izvođači radova na našim tržištima, a mi smo faktički podizvođači. Mi treba da formiramo konzorcije kako bi naše kom-

Poznajući sliku građevinarstva svake pojedinične regije jasno je da nijedna zemlja u regiji nije dovoljno konkurentna da bi mogla ostvariti i realizirati značajnije projekte na globalnim tržištima.

- Ono što je naš zajednički problem jesu ukupne reference, bankovne garancije, ljudski kapaciteti, i drugo. Sve su to razlozi koji kao imperativ nameću potrebu udruživanja i ukрупnjavanja kompanija kako bismo izašli na treća tržišta, kazala je Hodžić i dodala: **- Uzimajući u obzir našu situaciju u cijeloj regiji i sve ono što nas tradicionalno veže, sasvim je logično da smo pokrenuli ovakvu inicijativu koja bi trebala rezultirati poboljšanjem situacije u građevinskom regionalnom sektoru.**

Istakla je da je visokogradnja u padu i da je to poražavajuće, jer upravo ona zapošljava najveći broj radni-

godini, a očekujemo i da ćemo raditi sljedeće godine još jednu dionicu, dok smo trenutno krenuli u koncesiju za dodjelu dionice Doboj – Žepče, dakle u pripremi je nekih 80 KM dionice, uključujući i dionicu Tarčin – Konjic, kazao je Karić, istakavši da vjeruje da izgradnja koridora Vc treba da bude pokretač razvoja bh. privrede.

Istakao je i da naše kompanije sada imaju reference da se mogu prijaviti na bilo koji tender ne samo u BiH, već i šire.

Savjetnik za regionalnu saradnju Privredne komore republike Srbije Mitar Pržulj kazao je da nam je svima jasno u kakvom su stanju privrede regiona i da preduzeća nisu konkurentna dovoljno, te da su zemlje regije međusobno usmjerene jedna prema drugoj.

- Cilj nam je da naše firme uspostave bolje poslovne kontakte i

panije bile konkurentne i da mi, iz komorskih sistema radimo na uvezivanju kompanija i stvaranju boljih mogućnosti za naš građevinski sektor, istakao je Pržulj.

Sekretar Udruženja graditeljstva Hrvatske gospodarske komore Vedran Vilović kazao je da je stanje u Hrvatskoj u sektoru građevinarstva katastrofalno, kao i u regiji uostalom, i mišljenja je da ukoliko se, uz pomoć država, ubrzo nešto ne napravi imat ćemo slovenski sindrom, odnosno ako se ovaj trend nastavi, više nećemo imati ni jednu domaću tvrtku jer će sve preuzeti stranci.

- Ovaj pokušaj nije ni prvi ni zadnji ove vrste, ali ja se nadam da je ovaj put dogorilo do noktiju i da ljudi shvataju da bez udruživanja na regionalnom nivou nema opstanka, zaključio je Vilović.

Medžida Č. Kulanić

Slovenska kompanija Eocen predstavila MikroPro sistem

U prostorijama Privredne/Gospodarske komore FBiH 17. marta održana je prezentacija kompanije Eocen d.o.o. iz Slovenije. Direktor kompanije Samo Sagadinj prisutnima je predstavio profil kompanije, djelatnost kao i prednosti i pogodnosti za potencijalne klijente ukoliko se odluče za korištenje MikroPro sistema u svom poslovanju.

Kompanija Eocen d.o.o. je specijalizovana za informacijsku i dokumentacijsku podršku projekata i procesa, ali i pojedinačnih područja, a u sklopu svoje organizacije nude sveobuhvatna rješenja na području dokumentacijskog menadžmenta uvođenjem sistema MikroPro, razvoj programske opreme sistema MikroPro, te prateće usluge i usluge podrške.

Sistem MikroPro je organizacijsko programsko uslužno rješenje koje svoju primjenu i funkcionalnost pronalazi u sistematizaciji podataka i dokumenata, modeliranju granskih struktura za specifična područja, automatizaciji prikupljanja podataka i izvođenja procesa, nadzoru, arhiviranju i elektronskom poslovanju.

Ono što je posebno važno, kako je istakao tokom prezentacije direktor kompanije, jeste činjenica da ovaj sistem omogućava digitalizaciju i sistematsko arhiviranje svih dokumenata koje kompanija posjeduje i koji su ili će joj biti potrebni prilikom prijave na javne natječaje, te za pronalazak međunarodnih investitora.

Prednost MikroPro sistema je i interakcijski odnos sa svim pojedinačnim sistemima u kompaniji, kao što su ERP, CRM, finansije, IT sektor i drugi. Također, prili-

kom arhiviranja sistem prikuplja sve relevantne i važne podatke i dokumente i stvara hijerarhijsku međuzavisnu mrežu, što na kraju rezultira automatizovanim nastajanjem arhiva gdje više nema potrebe mehanički svakodnevno unositi nove podatke i izvještaje. Također, pomenuti sistem racionalizuje procese i dugoročno smanjuje ili ukida dodatna finansijska ulaganja kompanije u ovaj segment poslovanja.

Direktor Sagadinj, između ostalog, istakao je da MikroPro sistem sadrži elemente svih sistema koji se koriste danas u poslovnom svijetu i može sa njima komunicirati. Osim toga, ogroman broj podataka još uvijek nije digitalizovan, što može stvoriti zbrku te uz još niz neugodnosti dovesti do nemogućnosti uvida u podatke i njihov nadzor i kontrolu.

– Nemogućnost nadzora, mogućnost dupliranja procesa, gomilanje arhiva i drugo, prema našem mišljenju predstavlja velike probleme sa aspekta rukovođenja, istakao je Sagadinj.

MikroPro sistem, kako je rečeno, upotrebljiv je u svim poslovnim područjima.

MČK

Kupac je na prvom mjestu

Fructas d.o.o. Sarajevo je vodeća kompanija koja radi sa renomiranim kupcima na tržištu pločastog materijala, različitih vrsta šperploča, radnih, MDF i panel ploča i iverica

Kompanija je osnovana 2. juna 1994. godine, a od tada pa do danas postala je visokopozicionirana firma na tržištu proizvodnje i obrade ploča i trenutno je najveći uvoznik iverice poznate austrijske firme KAINDL i slovenačke firme LESNA.

Bavi se obradom i distribucijom pločastog materijala, različitih vrsta šperploča, voodootpornih, radnih ploča, iverica sirovih, oplemenjenih, akril i furniranih, MDF i MDF akril i furnirani, obradom stolarskih i furniranih panel ploča, te ugradnjom spona, ručnica, vodilica, krovnih prozora i sudopera.

- **Bitno je istaći da se ploče obrađuju na novim industrijskim strojevima marke HOMAG**, naglasio je Enver Šuvalija, direktor kompanije koja zapošljava 17 radnika i dodao da je trenutno to sasvim dovoljno.

Prodaja i proizvodnja Fructasa orijentisana je na kupca koji donese mjere, izabere dezen i dobija brzo i kvalitetno finalizirane elemente spremne za montiranje.

- **Pokušavamo razumijeti potrebe kupaca, zadovolji-**

kurseve (inženjer firme HOMAG) usavršavanja kako bi osigurali da su svi zaposlenici temeljno upoznati sa proizvodnim programom.

- **Vjerujemo da lični odnos prema kupcima čini važnu razliku. Mi smo tu samo zato što je veliki broj kupaca**

ti zahtjeve i premašiti njihova očekivanja. To postižemo neprekidnim poboljšanjem kvaliteta proizvoda, usavršavanjem radnika, kao i jačanjem partnerskih veza sa renomiranim proizvođačima, ističe Šuvalija te dodaje: - **Ovaj aspekt brige o kupcima odražava se u našem proizvodnom programu, kao i u kulturi naše kompanije o osjećaju solidarnosti među zaposlenicima koji su ključ uspjeha tokom godina. Fructas je mjesto koje trebate obavezno posjetiti, jer su naši proizvodi dostupni u nekoliko cjenovnih razreda. Cilj nam je prodavati kvalitetnu robu po veoma prihvatljivim cijenama. Možete biti sigurni da ćete kod nas uvijek naći izvrsnu ponudu.**

Kontinuirano usavršavanje

Fructas kontinuirano radi na usavršavanju i usvajanju neophodnih znanja o proizvodima i zadržavanju talentovanih zaposlenika. U tu svrhu održavaju interne obuke i

SARADNJA SA RENOMIRANIM FIRMAMA

Firma Fructas radi sa renomiranim firmama, kako u državi i regionu, tako i šire, a neke od njih su KAINDL - Austrija, LESNA, LESONIT, LAMA, KUMPLAST, STARMAN i P&P - Slovenija, TACH LINE i INOXA - Italija, DECOŠPAN MATO FURNIR - Hrvatska, ŠPIK - Ivanjica, DRVNI KOMBINAT - Srbija, REHAU, KOVINOPLASTIKA, VELUX i drugi.

- **Trenutno smo u potrazi za kvalitetnom i pouzdanom firmom u inostranstvu kako bi mogli i izvoziti naše proizvode, i tu bi nam dobro došla pomoć ili preporuka, da lakše izađemo na velika tržišta,** kaže Šuvalija.

odlučio da kupuje kod nas. To podrazumijeva svakodnevnu predanost u smislu kompetentnosti, susretljivosti i dostupnosti u radu sa kupcima, kaže Šuvalija te dodaje da je vrlo bitno da slove kao korektna firma, i kao kupac i kao prodavac, kao i činjenica da je Fructas sada prepoznatljiv brend. Prioritet su zadovoljni kupci i vjeruju da je upravo to najbolja reklama, ali i uslov uspješnog poslovanja.

Direktor Šuvalija također ističe da je bitno znati poredati prioritete i odrediti se prema njima, pa kaže:

- **Kada smo 2001. godine počeli sa proizvodnim pogonom imali smo jedan ručni cirkular, i bili smo svjesni da samo ulaganjem u mašine možemo napredovati i zadovoljiti kupce. Stoga smo planski kupovali strojeve.**

Fructas nastoji pružiti izvrsne ponude za svakoga, a u to se može uvjeriti svaki kupac koji se odluči za suradnju

sa ovom kompanijom, jer nude kvalitet po povoljnim cijenama, pouzdani su i pružaju iskustvo jednostavne kupovine. Kako funkcionira sistem rada u Fructasu, za Glasnik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH objasnio je direktor Enver Šuvalija:

Unošenje mjera u sistem

Nakon što kupac definiše mjere sa trgovcem, one se kompjuterski obrađuju da bi se ploča, iz koje će se raskrajati željeni elementi, maksimalno iskoristila. Kupac može diktirati željene mjere direktno našem trgovcu, koji će ih potom unijeti u sistem, ili ih poslati e-mailom u prihvatljivoj formi (naša krojna lista na www.fructas.ba).

OD P/GKFBiH OČEKUJEMO KONKRETNU POMOĆ

Izuzetno nam je drago što su nas posjećivali iz Komore Avdo Rapa, podpredsjednik, i Šemsa Alimanović. Kroz kontakte i posjete shvatili su naše potrebe i očekujemo konkretne poteze i pomoć. Mišljenja sam da nam nedostaje više uvezivanja privrednika po oblastima. Trebalo bi se raditi na tome - to je prioritet, kao i doneošenje zakona da se PDV plaća po naplati, što bi olakšalo privrednicima koji redovno izvršavaju svoje obaveze, kazao je Enver Šuvalija, direktor Fructasa.

Raskrajanje na osnovu mjera unesenih u sistem

Radi se na osnovi napravljene narudžbe, odnosno krojne liste i računa za obavljene usluge. Po izvršenoj uplati, nalog kupca se uvrštava u proces proizvodnje, a on će biti obaviješten o terminu kada će dobiti finalizirane proizvode.

Ravno kantiranje

Raskrojeni panel se kantira, odnosno na ivice se lijepi ABS traka debljine koja je definisana prilikom prvog koraka, odnosno usaglašavanja proizvoda sa našim trgovcem. U našoj trgovini i uz pomoć trgovca, kupac može odrediti tip kantiranja, odnosno odgovarajuću ABS traku.

CNC kantarica za krivolinijsko kantiranje

Uz pomoć našeg novog stroja CNC WEKE VENTURE 1M i kantaricom za krivolinijsko kantiranje tip BRANDT KTD 820, kupcima nudimo i usluge krivolinijske obrade iverice, odnosno krivolinijskog kantiranja. O svim detaljima, poput cijena, ponuda ili načina defini-

sanja dimenzija kada je u pitanju krivolinijsko kantiranje kupac se može informisati kod prodajnog osoblja. Bitno je istaći da se ploče obrađuju na novim industrijskim strojevima marke HOMAG.

Trenutno je najveća potražnja za oplemenjenom ivericom, MDF furniranim panel pločama i fur ivericom, a izuzetno su tražene i oplemenjene iverice, akril visokog sjaja i MDF obrađen na CNC stroju. U saradnji sa firmom REHAU, nudimo nešto novo i kvalitetno: RauVisio briljantan je višeslojni koekstrudirani polimerni materijal, koji se sastoji od akrilnitril-butadin-stirena (ABS), polimetil-metakrilata (PMMA).

Zbog kombinacije debljine materijala od 0,8mm (akrilna folija) i noseće MDF ploče 16 mm, postiže se visoko zahtezni efekat samog proizvoda, koji se odražava na njegovu površinu koja dobija efekat stakla bez vidljivih neravnina.

Sada su u fazi traženja inostrane firme kako bi za njih radili kuhinje i plakare po narudžbi, te se nada ju da će im u tome P/GKFBiH izaći u susret i pomoći koliko to bude mogla. Ističe da prateći aktuelnu situaciju u državi, planiraju zadržati, te prema mogućnostima i povećati nivo proizvodnje. Međutim, posebne poteškoće svih korektnih i kvalitetnih firmi u BiH jesu naplata duga, kao i neažuran pravosudni sistem i ambijent u državi.

- **Smatramo da sudovi sporo i nekvalitetno rješavaju sudske sporove i da je skoro nemoguće naplatiti dug koji je uredno i kvalitetno dokumentovan**, govori Enver

Enver Šuvalija

Šuvalija, direktor Fructasa, te također ističe da BiH treba imati uređen sajmovni sistem, s obzirom da trenutno stanje nije zadovoljavajuće i ne daje željene rezultate. Kaže da imamo previše sajmovi koji su prosječni, te samim tim gube na kvaliteti, ali i posjećenosti i dodaje - **Fructas je dosad učestvovao na sajmu namještaja u Skenderiji, i naše mišljenje je da na nivou BiH treba napraviti specijalizirane sajmove, npr. sajam namještaja u jednom gradu, sajam turizma u drugom i tako dalje.**

Medžida Č. Kulanić

Izgradnja autoputa na Koridoru 5c

Najveći pokretač privrede BiH

Na Dan državnosti BiH 1.marta obelježen je završetak prve faze izgradnje tunela na Koridoru 5c, a što značajno utiče na bruto društveni proizvod u FBiH, a time i na rast zaposlenosti, ekspanziju građevinskog sektora, te veću proizvodnju i prodaju potrebnog građevinskog materijala. Do sada je na izgradnji Koridora 5c direktno angažovano 5.000 radnika i 90 domaćih kompanija

Piše: *Ismet KURTIĆ*

U ovoj godini planiran je završetak i puštanje u promet 102 kilometra autoputa na Koridoru 5c, čime će biti završeno 35 posto ukupnog Koridora u Federaciji FBiH, a ovogodišnji investicijski ciklus bit će vrijedan 567 miliona KM. U prošloj godini Autoceste FBiH zabilježile su 472 miliona KM investicija, a trenutno je na Koridoru 5c osam aktivnih gradilišta, i to dionice: Vlakovo - Tarčin, Zvirovići - Kravice, Svilaj - Odžak, Bilješevo - Drivuša i LOT 3 A dio Sarajevske zaobilaznice.

Izgradnja Koridora 5c značajno utiče na bruto društveni proizvod u FBiH, a time i na rast zaposlenosti, ekspanziju građevinskog sektora, te veću proizvodnju i prodaju potrebnog građevinskog materijala. Do sada je na

izgradnji Koridora 5c direktno angažovano 5.000 radnika i 90 domaćih kompanija i to je svakako najveći pokretač privrede BiH.

Vrijednost radova

U prošloj godini okončana su tri ugovora, i to Bijača - Kravice i međunarodni Granični prelaz Bijača, Kakanj - Bilješevo i tunel 1. mart, a ukupno ugovorena vrijednost radova svih dionica u izgradnji iznosi 1,2 milijarde KM. Prosječna cijena po kilometru autoputa je 20 miliona KM, s tim što u ukupnu sumu ulazi i izgradnja dva granična prelaza, desetine lokalnih i regionalnih cesta, te drugi infrastrukturni projekti poput izgradnje vodovodne mreže kod Ljubuškog.

Finansijska sredstava za izgradnju Koridora 5c dogovorena 2008. godine iznosila su 255 miliona eura, a aktu-

elna Uprava Autoceste FBiH u proteklom periodu obezbijedila je novih 508 miliona eura, od čega 120 miliona vlastitih sredstava. Iz vlastitih sredstava Autoceste FBiH finansiraju izgradnju dionice Butile - Vlakovo, a za godinu dana preduzeće je završilo postupak eksproprijacije i potpisalo ugovor za izgradnju s domaćim kompanijama. Završetak dionice predviđen je do polovine ove godine, čime će se autocestom spojiti Tarčin sa Zenicom.

Kada je u pitanju novi investicioni ciklus, u pripremi je izgradnja 80 kilometara autoputa. Sve aktivnosti usmjerene su ka što bržoj realizaciji najvažnijeg državnog projekta, a to su investicije za budućnost, a ne za kratkoročne rezultate. Uskoro će početi izgradnja novih 80 kilometara autoputa na dionicama Počitelj - Zvirovići, Drivuša - Donja

TUNEL 1. MART – ZAJEDNIČKI USPJEH

Direktor Autocesta FBiH Ensad Karić kazao je za magazin Banke i Biznis u BiH da je izgradnja tunela 1. mart je priča o zajedničkom uspjehu ovog preduzeća i domaćih kompanija, te ima višestruki značaj za bosanskohercegovačko društvo i državu.

Realizacijom projekata na Koridoru 5c nećemo dobiti samo savremene autoceste kojim ćemo brže, udobnije i sigurnije putovati kroz našu zemlju. Spajanjem sa ostalim dijelom Evrope BiH više neće biti komunikacijski slijepi put. Olakšan transport roba i usluga ojačat će tržište i otvoriti mogućnost snažnijem razvoju ekonomije. Tunel 1. mart na poddionici Gorica-Bilješevo, trenutno, predstavlja jedan od najzahtjevnijih i najvećih objekata na Koridoru 5c, koji je dug gotovo tri kilometra, što ga čini i najdužim u našoj zemlji, a put između Sarajeva i Zenice skratit će za šest kilometara, kazao je Karić.

Uprava Autocesta FBiH je iznimno ponosna što je obezbijedila posao za oko pet hiljada radnika iz 90 domaćih kompanija i tako pokrenula bosanskohercegovačku privredu, što u teškoj ekonomskoj situaciji za BiH ima poseban značaj. Od ukupno devet, domaće firme grade na sedam gradilišta, gdje su pokazale svoje građevinske mogućnosti i stekle neophodne reference za dalji rad i to ne samo u našoj zemlji nego i u regionu.

Recimo i to, da tunel 1. mart u potpunosti rade domaće kompanije. Na sljedećim projektima koje Autoceste FBiH planira tenderisati, naše kompanije će biti rame uz rame sa stranim kompanijama. Osim kompanija koje su izrasle i koje će direktno moći aplicirati na tendere, imamo i mnogo onih koje rastu uz veće kompanije. S obzirom na to da je tunel 1. mart dio panevropske mreže transportnih koridora, i standardi po kojima se tunel radi su u skladu s evropskim normama, tj. u potpunosti se poštuje evropska direktiva o sigurnosti u tunelima, naglasio je Karić.

Građevinski radovi će, prema njegovim riječima, biti gotovi u martu, a slijedi tromjesečno opremanje tunela elektromašinskom opremom, protivpožarnom zaštitom, saobraćajnom i informatičkom opremom za upravljanje tunela, sistemom za odvodnju, nišom za uklanjanje pokvarenih vozila te prostorom za evakuaciju putnika.

Zajedno sa Fondom za zapadni Balkan za infrastrukturu izradili smo smjernice za sigurnost u tunelima. U okviru njih, uradili smo smjernice za projektovanje rasvjete. Prvi put će na ovim prostorima dva tunela (25. novembar i 1. mart) biti urađena sa LED rasvjetom. Uz to ćemo imati sigurnosne kamere, koje će registrovati sve probleme u tunelima, s ponosom ističe prvi čovjek Autocesta FBiH.

Gračanica, Žepče – Doboj jug i Tarcin – Konjic.

Domaće kompanije

Ono što posebno raduje jeste činjenica da su domaće kompanije, prije svega Euro-asfalt i ŽGP uključene u izgradnju dionica autoputa i kvalitetnim radovima dobili međunarodne

reference, što ih čini konkurentnijim i na drugim tržištima. Zbog konfiguracije terena koja je izuzetno zahtjevana, Koridor 5c odlično je mjesto za primjenu najsavremenijih građevinskih tehnologija.

Na poddionici Zvirovići - Kravica posjedno se izdvaja most Studenčića ukupne dužine više od 500 me-

tara i visine od 90 metara. Nakon što su slovenske kompanije SCT i Primorje, kao prethodni izvođači radova, otišle u stečaj, izgradnja tunela 1. mart u augustu 2012. godine povjerena je konzorciju bh. građevinskih kompanija koji čine Euroasfalt Sarajevo – kao lider konzorcija, Hidrogradnja Sarajevo, ŽGP Sarajevo, Entea Sarajevo i Butmir Sarajevo, koje su ranije bile angažovane kao podizvođači. Izgradnjom ovog tunela bh. kompanije po prvi put su stekle reference za izgradnju tunela na autoputu.

Tunel Vijenac, dužine skoro tri kilometra, najduži je tunel u Bosni i Hercegovini i bit će jedan od najmodernijih i najopremljenijih tunela u regionu, a ujedno predstavlja jedan od trenutno najzahtjevnijih objekata na Koridoru 5c. Završetak građevinskih radova na ovom tunelu planiran je početkom marta ove godine, dok bi prvi automobili kroz njega trebali proći sredinom ove godine.

(Preneseno iz magazina „Banke i Biznis u BiH“)

Utvrđen Nacrt zakona o osobnom imenu

Vlada Federacije BiH je, na 100. sjednici održanoj 19.2.2014. godine u Sarajevu, utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila Nacrt zakona o osobnom imenu. Ovo je učinjeno budući da određena pitanja koja se javljaju u praksi nisu obuhvaćena ili na primjeren način riješena. To se, prije svega, odnosi na situaciju kada osobno ime upisano u identifikacijskim ispravama ili u drugim matičnim knjigama ne odgovara onom imenu upisanom u matičnu knjigu rođenih. Također, pitanja nadležnosti tijela skrbi u pogledu određivanja osobnog imena nisu bila u cijelosti precizirana, te je postojala dvojba u praksi u svezi određivanja osobnog imena, odnosno kada postupa matičar, a kada tijelo skrbi.

U Nacrtu zakona o osobnom imenu dodani su novi stavci kojima je propisano da se odredbe ovoga Zakona primjenjuju i na osobe koje nisu državljani Federacije BiH, ali su rođene na njezinu teritoriju i upisane u matičnu knjigu rođenih, a imaju prebivalište ili boravište u FBiH, kao i na inozemne državljane koji imaju odobren stalni boravak u BiH ili odobren status izbjeglice u BiH, odnosno odobren status osobe bez državljanstva u BiH, te na njihovu djecu ako su rođena u BiH, te na promjenu osobnog imena za osobe koje su državljani Republike Srpske. Naime, određenim osobama koje nisu državljani BiH, a nalaze se na teritoriju FBiH, bez ove odredbe bila bi onemogućena promjena osobnog imena.

Nova je i odredba po kojoj se upis osobnog imena u matične knjige rođenih za pripadnike nacionalne manjine na jeziku i pismom nacionalne manjine obavlja na osobni zahtjev.

Data je mogućnost upisa osobnog imena osobi koja stječe državljanstvo BiH i FBiH u matičnu knjigu rođenih na jednom od službenih jezika i pisama u FBiH, s tim što se osobno ime može upisati i na jeziku i pismom države čije je državljanstvo osoba imala prije stjecanja državljanstva BiH, ako osoba to zahtijeva.

Uz ostalo, Nacrtom zakona utvrđeno je i opće pravilo da osobno ime osobe koje je upisano u matičnu knjigu rođenih mora biti istovjetno upisano u svim matičnim knjigama i identifikacijskim i drugim ispravama.

Utvrđen Nacrt zakona o premjeru i registraciji nekretnina

Federalna vlada je utvrdila i Parlamentu FBiH uputila Nacrt zakona o premjeru i registraciji nekretnina. Kako je obrazloženo, potreba za usklađivanjem Zakona o premjeru i katastru nekretnina (ZIKN) i Zakona o zemljišnim knjigama (ZZK) datira iz 2002. godine, kada je tadašnji visoki predstavnik nametnuo ZZK.

Stoga je cilj novog propisa prevladavanje situacije nastale nakon toga, jer su tada van snage stavljene odredbe postojećeg ZIKN-a o upisu prava na nekretninama. Time je bio onemogućen upis nekretnina zato što je po odredbama ZIKN-a to bio jedinstven proces. Faktički je uveden novi model zemljišne administracije, koji je bio zakonski pokriven sa nekih 50 posto od stvarnih realnih potreba zemljišne administracije u BiH.

Dakle, te odredbe su omogućavale vođenje zemljišne knjige, njenu uspostavu u pojedinačnim slučajevima, zamjenu u slučajevima gdje postoji uspostavljen katastar zemljišta po novom premjeru i zemljišna knjiga, a izostale su odredbe o organiziranoj uspostavi zemljišne knjige, a također je nedostajala procedura za upis nekretnina u katastar nekretnina.

Utvrđen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju

Razlog zbog kojeg je Vlada FBiH utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju je njegovo usuglašavanje sa Zakonom o bankama.

Naime, Zakon o bankama propisuje da se i one mogu baviti posredovanjem u osiguranju. Kako bi im to bilo omogućeno, nužna je izmjena postojećeg Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju.

Izvršene su i određene izmjene i dopune Zakona o posredovanju u privatnom osiguranju radi poboljšanja odredbi koje su se pokazale nedovoljno preciznim ili nisu do kraja definirane, što je u provedbi Zakona i nadzoru nad radom društava stvaralo smetnje.

Također, uvedene su prekršajne odredbe koje nisu do sad postojale, što je Agenciji za nadzor otežavalo izricanje sankcija društvima za osiguranje koja su kršila odredbe Zakona, jer su bili propisani samo prekršaji, a kaznene odredbe su bile brisane, jer su regulirane posebnim zakonom.

Utvrđen Prijedlog zakona o naftnim derivatima

Zakon o naftnim derivatima u FBiH, čiji je Prijedlog utvrdila Federalna vlada na 100. sjednici održanoj 19.2.2014. godine, naftne derivate prepoznaje kao stratešku robu. Dosljednom provedbom ovog zakona, sigurnost snabdijevanja naftnim derivatima tržišta FBiH će biti poboljšana. Ovo poboljšanje će biti ostvareno kroz strateško planiranje naftnog sektora, regulaciju tržišta, osigurano dostavljanje podataka o uvozu, plasman i kvalitet naftnih derivata, preciznije uređen sistem kontrole kvaliteta naftnih derivata, uspostavu sistema Rezervi naftih derivata i Operatora za formiranje i upravljanje ovim rezervama, uvođenje operativnih zaliha naftnih derivata, te stvaranje zakonske podloge organima FBiH za inspekcijску kontrolu naftnog sektora.

Zakonom se osniva Regulatorna komisija, među čijim je

nadležnostima nadzor i regulisanje odnosa između uvoznika, trgovaca na veliko i malo, transportera i kupaca naftnih derivata, kao i izdavanje ili oduzimanje licenci za obavljanje energetske djelatnosti. Također, Regulatorna komisija osigurava nediskriminaciju, efikasnu konkurenciju i funkcionisanje tržišta naftnih derivata, obraćajući posebnu pažnju na sigurnost snabdijevanja naftnim derivatima.

Regulatorna komisija se finansira iz prihoda od regulatornih i jednokratnih naknada koje će naplaćivati od imalaca dozvola koji se bave energetske djelatnostima i od naknada za dozvole koje izdaje, uključujući i naknade troškova po osnovu arbitraže. U izvršavanju ovlaštenja i obavljanju funkcija, Regulatorna komisija je obavezna da, u skladu s politikom i reformom naftnog sektora, osigura transparentne i ravnopravne odnose između svih učesnika na tržištu. Ona štiti prava učesnika u naftnom sektoru usklađivanjem njihovih interesa, te stvara uslove za konkurentnost na tržištu naftnih derivata.

Licenca za obavljanje energetske djelatnosti se izdaje na period do pet godina. Ona nije potrebna za trgovinu na malo naftnim derivatima, skladištenje naftnih derivata i LPG-a koji se koriste za vlastite potrebe u količini koja ne prelazi nivo od 100 tona godišnje i za prodaju LPG u bocama po ovlaštenju i pod nadzorom energetske subjekta koji posjeduje licencu za trgovanje LPG-om. Zakonom su, također, propisane okolnosti pod kojima licenca može biti oduzeta privremeno ili trajno prije isteka njenog važenja.

Definisane su rezerve naftnih derivata koje se uspostavljaju s ciljem obezbjeđenja snabdijevanja naftnim derivatima FBiH u slučaju prijetnje energetske sigurnosti uzrokovanoj vanrednim poremećajima u snabdijevanju. Ovim zakonom osniva se Operator rezervi naftnih derivata i utvrđuju ciljevi poslovanja i djelatnosti i drugo. Operator posluje pod nazivom "Operator - Terminali Federacije" d.o.o. Sarajevo, a on je u stopostotnom vlasništvu FBiH. Dakle, stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važenje Odluke o osnivanju privrednog društva „Terminali Federacije” d.o.o. Sarajevo.

Ovo je prvi put da je u FBiH predložen zakon koji reguliše naftnu privredu.

Istraživanje i eksploatacija nafte u FBiH

Na 100. sjednici održanoj 19. 2.2014. godine donesena je Odluka o davanju saglasnosti za tender dokumentaciju i pokretanje postupka javne nabavke usluga, otvorenim postupkom, za izbor pravne osobe kao stručnog konsultanta za potrebe Vlade FBiH u postupku dodjele ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploataciju nafte i plina od strateškog interesa za FBiH. U obrazloženju se navodi da je Vlada na 89. sjednici 28.11.2013. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za pokretanje aktivnosti za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju nafte i plina na prostoru FBiH, kojom je predviđeno da Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije pripremi Rješenje o formiranju Komisije za pripremu dokumentacije za raspisivanje javnog poziva za izbor stručnog konsultanta za pružanje konsultantskih usluga u postupku pregovaranja, vođenja pregovora i izradu ugovornog modaliteta i

dostavi Vladi na saglasnost.

Utvrđen Prijedlog zakona o dopuni Zakona o Poreznoj upravi FBiH

Na inicijativu Agencije za privatizaciju u FBiH (APF), Vlada Federacije BiH je na 101. sjednici održanoj 27.2.2014. godine utvrdila i u hitnu parlamentarnu proceduru uputila Prijedlog zakona o dopuni Zakona o Poreznoj upravi FBiH.

Zakon je dopunjen odredbom po kojoj izuzetno, kada u skladu sa privatizacijskim propisima nadležna agencija za privatizaciju prodaje dio ili cjelokupnu imovinu i imovinska prava poreznog obveznika, a koji su predmet zakonske hipoteke, Porezna uprava može dati saglasnost za prodaju po cijeni zasnovanoj na procjeni sudskog vještaka, sačinjenoj u momentu pokretanja postupka za privatizaciju poreznog obveznika.

Jedna od razloga za dopunu je to što je kod određenog broja privrednih društava (poreznih obveznika) koji su predmet privatizacije, upisana zakonska hipoteka u korist Porezne uprave FBiH na dio ili cjelokupnu imovinu, pri čemu je, usljed proteka vremena od momenta upisa hipoteke (na osnovu nalaza sudskog vještaka), do dana pokretanja postupka privatizacije, značajno smanjenja vrijednost kapitala.

Postojeće odredbe Zakona o Poreznoj upravi FBiH ne dozvoljavaju mogućnost prodaje takve imovine u postupku privatizacije po cijeni utvrđenoj na osnovu tendera, aukcije ili neposredne nagodbe, kako je to predviđeno privatizacijskim propisima. S tim u vezi bitno je istaći da se, u slučaju prodaje imovine putem tendera ili neposredne pogodbe, kupac uvijek obavezuje i na investiranje i zapošljavanje novih radnika. Shodno tome, postoji mogućnost da kupoprodajna cijena društva bude nešto niža od početne. U tom slučaju, efekti prodaje imovine društva ne ogledaju se isključivo u visini naplaćenih sredstava po osnovu javnih prihoda, već se pojavljuju i drugi benefiti, kao što su novo zapošljavanje i investicije.

Usvanje predloženog Zakona doprinijelo bi rješavanju nagomilanih problema u vezi sa statusom i izmirenjem dugova privrednih društava (poreznih obveznika), koji imaju dospjele a neplaćene obaveze po osnovu javnih prihoda i koja se nalaze u postupku privatizacije, te kod kojih evidentno i nezaustavljivo dolazi do smanjenja vrijednosti kapitala.

Utvrđen prijedlog za izmjenu zakona: Federalno ministarstvo zdravstva mijenja naziv u Federalno ministarstvo zdravlja

Vlada FBiH je na 101. sjednici održanoj 27.2.2014. godine utvrdila i u parlamentarnu proceduru po skraćenom postupku uputila Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave.

Prema novo ponuđenom rješenju, sadašnje Federalno ministarstvo zdravstva bi promijenilo naziv u Federalno ministarstvo zdravlja.

Novina je i to što se propisuje da Centar za transplantacijsku medicinu djeluje u sastavu Federalnog ministarstva zdravlja.

Osnovni razlozi za donošenje ovog zakona zasnovani su na činjenici da je praksa u svijetu i regiji korištenje uobičajenog naziva - ministarstvo zdravlja. Također, prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, zdravlje je „ne samo odsustvo bolesti, nego i potpuno fizičko, metalno i socijalno blagostanje“. Pojam zdravlja daje više mogućnosti koje Ministarstvo zdravlja može da koordinira ili predvodi. To se, u prvom redu, odnosi na različito djelovanje u smislu zaštite zdravlja, više koordinacije u radu sa različitim sektorima civilnog društva ili preuzimanju leaderske uloge u koordiniranju aktivnostima na zaštiti i unapređenju zdravlja (a ne samo zdravstvene djelatnosti), u slučaju kada su uključeni različiti vladini sektori.

O uspostavljanju operatora za obnovljive izvore energije

Federalna vlada, na 101. sjednici održanoj 27. 2.2014. godine, primila je na znanje Informaciju Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije o aktivnostima na funkcionalnoj uspostavi Operatora za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju. Odobren je Plan procije-

njenih sredstava privremenog direktora Operatora potrebnih za početne aktivnosti i rad Operatora za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju koje je odobrio Upravni odbor Operatora.

Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar su zadužene da iz prikupljenih i neraspoređenih sredstava od naknada za obnovljive izvore energije na račun Operatora za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju uplate iznos od po 130.000 konvertibilnih maraka, odnosno ukupno 260.000 KM, najkasnije u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovog zaključka.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Regulatorna komisija za energiju u FBiH i dvije elektroprivrede su obavezani da, nakon ispunjavanja potrebnih predušlova, na zahtjev Operatora, zakluče sporazume kojim će biti regulisani svi međusobni odnosi, a posebno način prijenosa preostalog dijela prikupljenih i neraspoređenih sredstava Operatora i prijenosa obavljanja poslova za koje je Operator nadležan prema odredbama Zakona

o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije.

Istraživanje i eksploatacija nafte i plina: zaduženja federalnim ministarstvima

Prihvativši Informaciju Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije o aktivnostima na realizaciji Projekta istraživanja i eksploatacije nafte i plina u FBiH, Vlada FBiH je na 101. sjednici održanoj dana 27. 2.2014. godine zadužila Federalno ministarstvo finansija da, u roku od 40 dana, na osnovu uporedne analize definiše fiskalnu politiku za djelatnosti istraživanja i eksploatacije nafte i plina u cilju kreiranja fiskalnog sistema koji podrazumijeva stabilnu i transparentnu poresku politiku na dugi rok, što je posebno važno kod djelatnosti istraživanja i eksploatacije nafte i plina gdje su uslovi funkcionisanja definisani u dugoročnim okvirima.

U istom roku, Federalno ministarstvo okoliša i turizma će definisati politiku zaštite okoliša i naplate okolišnih naknada za djelatnost istraživanja i eksploatacije nafte i plina, u cilju kreiranja dobre okolišne politike i preventivnog djelovanja na zagađivanje životne sredine, a Federalno ministarstvo rada i socijalne politike će, na osnovu principa zaštite na radu koji se primjenjuju za djelatnost istraživanja i eksploatacije nafte i plina u svijetu s razvijenom naftnom industrijom, definisati standarde zaštite na radu za istraživanje i eksploataciju nafte i plina, koji će se primjenjivati na prostoru FBiH.

Vlada je zadužila Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije da, također u roku od 40 dana, uradi provedbeni akt u kojem će definisati sadržinu ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploataciju nafte i plina, način obračuna i plaćanje naknada i kontrolu proizvedenih količina nafte i plina u FBiH.

Nekretnine na korištenje

Vlada FBiH donijela je 17 odluka o dodjeli na korištenje nekretnina prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane.

Navedenim odlukama nekretnine su dodijeljene: Arhivu Federacije BiH, Federalnoj upravi civilne zaštite, Kazneno-popravnom zavodu poluotvorenog tipa Busovača, općinama Jablanica, Kalesija, Bugojno i Bihać, Kantonalnoj bolnici Goražde, Savezu izviđača Kantona Sarajevo, međžlisima Islamske zajednice Kalesija i Bratunac, Planinarskom društvu „Igman“, Gorskoj službi spašavanja Travnik, Hercegovačkoj gorskoj službi spašavanja Mostar, Međunarodnom forumu solidarnosti „Emmaus“, Savezu izviđača FBiH - Odred izviđača „Vrba“, te Savezu udruženja boraca „Patriotske lige“.

Utvrđen Nacrt zakona o trezoru/riznici

Na 104. sjednici Federalne vlade održanoj 20. 3.2014. godine u Sarajevu, u čijem radu je sudjelovao dopredsjednik FBiH Svetozar Pudarić, utvrđen je Nacrt zakona o trezoru/riznici u FBiH. Postojeći Zakon o riznici u FBiH donesen je Odlukom visokog predstavnika 2002. godine, a u nepromijenjenom tekstu usvojio ga je Parlament FBiH 2003. godine. Zakon je dosad pretrpio jednu izmjenu i dopunu 2007. godine.

Jedna od opcija bila je izmjena i dopuna važećeg teksta Zakona, ali je zbog složenosti i opsežnosti izmjena odlučeno da se pristupi izradi novog integralnog teksta Zakona. Razlozi za donošenje novog Zakona sadržani su, prije svega, u harmonizaciji s novim Zakonom o proračunima u FBiH, te u iskustvu tijekom primjene postojećeg Zakona, budući da su u praksi uočeni određeni problemi i nedostaci.

Utvrđen Prijedlog zakona o inspekcijama

Vlada FBiH je na 104. sjednici održanoj 20. 3. 2014. godine utvrdila i Parlamentu FBiH uputila Prijedlog zakona o inspekcijama, koji je usklađen s primjedbama i sugestijama datim u prethodnoj parlamentarnoj raspravi o ovom zakonu. Pri njegovoj pripremi u obzir je uzeta presuda Ustavnog suda FBiH iz 2006. godine koji je utvrdio da odredbe aktualnog Zakona o inspekcijama, u dijelu kojim se uređuje organizacija, djelokrug, prava, dužnosti i odgovornosti kantonalnih inspekcija nisu u suglasnosti s Ustavom FBiH.

Također, u dosadašnjoj primjeni odredaba Zakona o inspekcijama, koje Ustavni sud nije osporio, pokazale su se određene poteškoće zbog nepreciznosti i nedorečenosti pojedinih normi, odnosno potpunog izostanka normiranja pojedinih pitanja.

Ono što je također bitno, a što se izravno reflektiralo na određene novine u tekstu Zakona je činjenica da je Bosna i Hercegovina početkom 2013. godine pokrenula razgovore sa Svjetskom bankom o mogućnosti dobivanja tzv. Development Policy Loan (DPL program - Kredit za razvoj politika), čiji je cilj unapređenje poslovnog okruženja. Kredit se realizira kao proračunska potpora u ukupnom iznosu od 50 milijuna dolara, a izravno je vezan za provedbu niza dogovorenih reformskih mjera oba entiteta u oblasti poslovnog okruženja. Mjere su podijeljene u tri stuba i obuhvataju snaženje investicijskih procedura, smanjenje vremena i troškova za otpočinjanje poslovanja i omogućavanje trgovine s inozemstvom.

Ključne mjere u FBiH su izmjene i dopune postojećih i donošenje novih zakona i podzakonskih akata koje omogućavaju poboljšanje u ove tri oblasti. Jedna od tih je i Zakon o inspekcijama.

Izjašnjenja na amandmane na Prijedlog zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH

Polazeći od izjašnjenja Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Vlada FBiH nije prihvatila amandmane na Prijedlog zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH, koje su podnijeli delegati u Domu naroda Parlamenta FBiH Elvira Abdić-Jelenović i Aner Žuljević.

Vlada je prihvatila izjašnjenje istog Ministarstva na amandman na Prijedlog zakona o naftnim derivatima u FBiH koje je podnijelo privredno društvo „Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo. Ovim amandmanom se u članu 40. stav 5 iza riječi „vlasništvu“ dodaju riječi „ili posjedu“.

Terminali tečnih goriva Živinice, Blažuj, Mostar i Bihać, te tzv. vojni terminali Misoča, Pisci, Pokoj i Pajtov Han, koji su odlukama Vlade FBiH dodijeljeni na uprav-

ljanje društvu „Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo, još nisu u vlasništvu ovog društva, kao zakonom predviđenog Operatora rezervi naftnih derivata. Navedenim amandmanom otklanja se mogućnost zastoja u provođenju Zakona, odnosno stvara se mogućnost da se ovi terminali tečnih goriva koriste za predviđenu namjenu.

Programi utroška sredstava Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije

Vlada FBiH je, nakon dobijenih mišljenja parlamentarnih odbora, donijela više odluka kojima se odobravaju programi utroška sredstava usvojenih u Budžetu FBiH za 2014. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije.

Tako je usvojen Program utroška sredstava „Subvencije javnim preduzećima - konsolidacija rudnika uglja u FBiH“, a sredstva u iznosu od 20.000.000 KM će biti utrošena za izmirenje obaveza za PIO i izmirenje obaveza po osnovu poreza na plaću rudnicima uglja u FBiH i Rudnicima boksita d.o.o. Posušje, u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine.

Usvojen je i Program utroška sredstava utvrđenih u Budžetu FBiH za 2014. godinu Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije „Izdaci za finansijsku imovinu - Ostala domaća pozajmljivanja - Garancijski fond za podsticaj izvozno orijentisanih preduzeća“, u iznosu od 5.000.000 KM. Za Program „Izdaci za finansijsku imovinu - Ostala domaća pozajmljivanja“ predviđen je iznos od 6.600.000 KM, a za Program „Tekući transferi i drugi tekući rashodi - Subvencije javnim preduzećima i Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima“ 200.000 KM.

Kategorizacija cesta

Vlada FBiH donijela je Odluku o kategorizaciji cesta na autoceste, brze, magistralne i regionalne ceste.

U FBiH trenutno ima 52 kilometra autocesta (47 kilometara Lučani - Kakanj - Visoko - Podlugovi - Jošanića i 5 kilometara Zvirovići - Bijača).

Od ukupno 2.716 km magistralnih cesta (ranije 2.011 km), u prvu kategoriju spada 1.518 kilometara, a u drugu 1.198 kilometara.

Ceste kategorizirane kao regionalne ukupno su duge 2.502 kilometara (ranije 2.843 km), od čega se na ceste prvog reda odnosi 1.114 kilometara, a drugog reda 1.388 kilometara.

Inače, u proteklom periodu su sve zemlje u okruženju usvojile novu kategorizaciju cesta, dok je to u BiH posljednji put učinjeno 1978. godine. U međuvremenu su prometni tokovi značajno izmijenjeni, pa ima slučajeva da regionalna cesta ima veće prometno opterećenje od susjedne, magistralne.

Nakon usvajanja Odluke o kategorizaciji, slijedi primopredaja onih cesta za koje je promijenjena kategorija, a time i promjena upravitelja. Primopredaja će ići sukcesivno. U skladu s novom kategorizacijom, bit će izmijenjeni i odnosi u raspodjeli sredstava za održavanje cesta.

354 miliona KM vanjskotrgovinskog robnog deficita

U januaru 2014. godine izvoz je iznosio 649 milijuna KM, što je za 6,3% više nego u januaru 2013. godine, dok je uvoz iznosio milijardu i tri milijuna KM, što je za

2,6% manje nego u januaru prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 64,7%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio 354 milijuna KM.

Izvoz u zemlje CEFTA-e je iznosio 94 milijuna KM, što je za 42,9% više nego u januaru 2013. godine, dok je uvoz iznosio 102 milijuna KM, što je za 13,5% više nego u januaru prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 91,9%.

Izvoz u zemlje EU je iznosio 490 milijuna KM, što je za 4,2% više nego u januaru 2013. godine, dok je uvoz iznosio 608 milijuna KM, što je za 0,6% manje nego u januaru prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 80,6%.

Promet trgovine na malo u januaru 2014. manji za 1,5% u odnosu na decembar 2013. godine

Ukupan desezonirani promet trgovine na malo u BiH u januaru 2014. godine, posmatran u tekućim cijenama, manji je za 1,5% u odnosu na decembar 2013.

Promet prehrambenim proizvodima (hranom, pićem i duhanskim proizvodima) ostvario je pad za 2,0%, a promet neprehrambenim proizvodima ostvario je rast od 0,2%. Posmatran u stalnim cijenama, desezonirani promet trgovine na malo u BiH u januaru 2014. godine, zabilježio je pad od 1,2% u odnosu na prethodni mjesec.

Najveći rast prometa ostvaren je u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica u iznosu od 14,6%, dok je najveći pad zabilježen u trgovini na malo informacijsko-komunikacijskom opremom u s.p. u iznosu od 25,8%.

Indeks prometa trgovine na malo u BiH u januaru 2014. godine ostvario je nominalni rast od 19,0%, a realni indeks je veći za 13,3% u odnosu na baznu (2010.) godinu.

Dati podaci su desezonirani.

Bh. trgovina na malo bilježi pad i u tekućim cijenama

Ukupan promet trgovine na malo u BiH, posmatran u tekućim cijenama, u januaru 2014. godine zabilježio je pad od 2,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Promet prehrambenim proizvodima (hranom, pićem i duhanskim proizvodima) ostvario je pad za 5,2%, dok promet neprehrambenim proizvodima nije zabilježio promjenu u odnosu na januar 2013. godine.

U odnosu na baznu (2010.) godinu, realni indeks prometa prehrambenim proizvodima zabilježio je rast od 12%, dok je promet neprehrambenim proizvodima ostvario rast od 23,1%. Promet od trgovine na malo motornim gorivima ostvario je rast od 17,8%. Dati podaci su desezonirani.

Posmatrano u stalnim cijenama, promet trgovine na malo ostvario je pad od 0,8% u odnosu na januar 2013. Promet prehrambenim proizvodima zabilježio je pad od 4,3%, a neprehrambenim proizvodima rast od 2,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Dati podaci su kalendarski prilagođeni.

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u BiH u četvrtom tromjesečju 2013. godine veća za 12,56%

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u Bosni i Hercegovini u četvrtom tromjesečju 2013. godine veća je za 12,56% u odnosu na isti period 2012. Proizvodnja sortimenata četinarskih vrsta drveća povećana je za 11,3%, dok

je proizvodnja sortimenata lišćarskih vrsta veća za 13,72%. Proizvodnja trupaca četinara povećana je za 6,92%, dok proizvodnja trupaca lišćara bilježi rast od 11,97%. Rast proizvodnje od 18,02% takođe se bilježi kod ogrjevnog drveta lišćara u odnosu na treće tromjesečje 2012. godine. Pad proizvodnje od 3,32% bilježi se kod jamskog drveta lišćara i 2,03% kod ostalog dugog drveta lišćara. Najveći pad proizvodnje od 68,69% zabilježen je kod ostalog dugog drveta četinara i 24,07% kod prostornog drveta lišćara. Kod proizvodnje ostalog grubo obrađenog drveta i ogrjevnog drveta četinara radi se o malim količinama sortimenata čije značajno variranje u proizvedenim količinama nema uticaja na promjene u ukupnoj proizvodnji šumskih sortimenata.

Proizvodnja šumskih sortimenata u FBiH u januaru veća za 23,2%

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u januaru 2014. godine u odnosu na januar 2013. godine veća je za 23.000 metara kubnih ili 23,2%.

Proizvodnja sortimenata od četinarara veća je za 15.000 m³ (34,1%), dok je proizvodnja sortimenata od liščara veća za 8.000 m³ (14,5%).

Ukupna prodaja šumskih sortimenata u januaru 2014. godine u odnosu na isti mjesec 2013. je veća za 21.000 m³ (25,9%).

Prodaja sortimenata od četinarara veća je za 12.000 m³ (32,4%), dok je prodaja sortimenata od liščara veća za 9.000 m³ (20,5%).

Broj turista u januaru porastao za 4,5%

Ukupan broj dolazaka turista u januaru 2014. godine iznosio je 22.913, što je za 4,5% veće u odnosu na januar 2013. godine, a u odnosu na decembar 2013. godine manje je za 25,2%. Učešće domaćih turista je 40,8%, a stranih turista 59,2%.

Ukupan broj noćenja turista u januaru 2014. godine

iznosio je 44.778, što je za 0,2% veće u odnosu na januar 2013. godine, a u odnosu na decembar 2013. godine manje je za 19,8%. Učešće domaćih turista je 36,4%, a stranih turista 63,6%.

Prema vrsti smještajnog objekta najveći broj noćenja je ostvaren u okviru vrste Hoteli i sličan smještaj sa učešćem od 94,7%.

U strukturi noćenja stranih turista najviše noćenja ostvarili su turisti iz Hrvatske (39,4%), Slovenije (9,1%), Srbije (6,4%) Turske (5,4%), i Italije (5,2%), što je ukupno 65,5%. Turisti iz ostalih zemalja ostvarili su 34,5% noćenja.

Broj raspoloživih kreveta u januaru 2014. godine iznosio je 15.906, što je za 19,2% više u odnosu na januar 2013. godine. Neto stopa iskorištenosti kreveta na području Federacije BiH iznosila je 9,1%.

Indeks potrošačkih cijena u januaru 2014. viši za 0,3%

Ukupan indeks potrošačkih cijena u januaru 2014. godine viši je za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano po odjeljcima COI-COP klasifikacije (Classification of Individual Consumption by Purpose), rast cijena registro-

van je u odjeljcima: Alkoholna pića i duhan za 5,3%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,7%, Komunikacije za 0,4% i Zdravstvo za 0,1%.

Cijene su niže u odjeljcima Odjeća i obuća za 3,9% i Prevoz i Ostala dobra i usluge za 0,1%.

U ostalim odjeljcima cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u januaru 2014. godine je viši za 4,7% u odnosu na prosjek 2010. godine, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine niži je za 1,3%.

Za posljednjih dvanaest u odnosu na prethodnih dvanaest mjeseci ukupan indeks potrošačkih cijena niži je za 0,4%.

Indeks obima industrijske proizvodnje

Ukupna desezonirana industrijska proizvodnja u FBiH u januaru 2014. godine u odnosu na decembar 2013. go-

dine veća je za 2,8%.

U januaru 2014. godine u odnosu na januar 2013. godine industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kalendarski prilagođena, veća je za 6,2%.

Obavještenje "HIFA OIL" d.o.o. Tešanj

Implementiran sistem Upravljanja okolišem ISO 14001:2004

Uvažavajući činjenicu da se BiH sve više susreće sa ekološkim problemima, HIFA-OIL je kao ozbiljan poslovni subjekat na sebe preuzela moralnu obavezu očuvanja prirodne sredine. Od početka poslovanja jedan od primarnih ciljeva jeste distribucija naftnih derivata koji su u skladu sa ekološkim normama koje propisuje Evropska unija. Prema tim normama, u posljednjih nekoliko godina količina sumpora u naftnim derivatima se konstatno smanjuje tako da je sa dozvoljenih 300 ppm od prije nekoliko godina, trenutna dozvoljena količina 10 ppm po litru, što odgovara EURO 5 standardu.

S druge strane, veliki broj industrijskih potrošača u proizvodnji još uvijek kao energent koristi mazut odnosno teško loživo ulje.

Da bi se smanjio negativan uticaj korištenja tog derivata količine mazuta za zagrijavanje koje distribuira HIFA-OIL su isto tako usklađene sa EU normama koje propisuju maksimalnu količinu od jedan posto sumpora, dok je prema važećim propisima

u BiH dozvoljena količina tri posto i to za domaću proizvodnju.

Na taj način se konkretnim koracima doprinosi zdravijoj sredini i svjetlijoj budućnosti a naš cilj da uvedemo i slijedimo standard ISO 14001 je ostvaren i sa zadovoljstvom želimo in-

formisati da je naša kompanija prva u BiH u svojoj djelatnosti koja je implementirala sistem Upravljanja okolišem ISO 14001, a sve je dokazano potvrdom jedne od najvećih certifikacijskih kuća u svijetu, TÜV BAJERN SAVA. (HifaOil)

Saudijski princ posjetio Bekto Precisu: Nastavljeni pregovori o saradnji

Princ Saudijske Arabije Nayef Bin Sultan Saud Al Kabeer predvodio je visoku delegaciju koja je stigla u posjetu najvećoj kompaniji na ovim prostorima, Bekto Precisi.

Sa Redžom Bektom, vlasnikom kompanije, i Enisom Bekto, generalnom direktoricom kompanije, razgovarano je o saradnji koja bi u konačnici trebala donijeti otvaranje novih radnih mjesta ali i mogućnosti plasiranja proizvoda Bekto Precise na područje Saudijske Arabije, prenosi gorazdeonline.ba.

Riječ je o posljednjem ciklusu pregovora o poslovnoj saradnji i izlasku na pomenuto tržište, nakon što su članici kompanije i delegacija iz ove zemlje o tome već razgovarali i ranije.

Izuzetna je čast dočekati visoke goste na čelu sa princem Saudijske Arabije i otvoriti nove mogućnosti poslovne saradnje i izlaska naših proizvoda i na ovo tržište. Nakon što se završe svi potrebni pregovori svakako ćemo dati i više informacija, za sada je najvažnije da pregovori idu odličnim tokom i da će saradnja biti uspješna. Naša kompanija ide naprijed, idemo dalje na osvajanje tržišta i svakako će to značiti otvaranje i novih pogona i novih radnih mjesta, kazala je Enisa Bekto, generalna direktorica kompanije Bekto Precisa.

Visoki gost, princ Saudijske Arabije nakon detaljnog upoznavanja i obilaska pogona kompanije više puta je izrazio oduševljenje onim što je vidio.

Oduševljen sam. Ovako nešto žele i očekuju i naši građani. Ovo je nešto što je primjer svim privrednim subjektima i pokazuje koliko je važno imati ovakve poslovne ljude, izuzetne menadžere. Mi želimo saradnju i želimo da ona bude uspješna i da proizvode odavde imamo i kod nas, izjavio je između ostalog Nayef Bin Sultan Bin Saud Al Kabeer, princ Saudijske Arabije.

(eKapija.ba)

O stanju u šumarstvu u Federaciji BiH

Nizom odluka regulisati gospodarenje šumama

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je 13.2.2014. razmatrala Informaciju Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o stanju u oblasti šumarstva kao posljedice nepostojanja zakona o šumama.

Nacrt zakona o šumarstvu je u parlamentarnoj proceduri, a usljed nepostojanja propisa kojim se uređuje upravljanje i gospodarenje jednim od najznačajnijih i najvrednijih prirodnih resursa u F BiH, svakodnevno nastaju nesagledive posljedice ne samo u redovnom obavljanju poslova upravljanja i gospodarenja šumama i šumskim zemljištima, nego i u pogledu provođenja i drugih aktivnosti, što ima negativan uticaj i na ostale segmente društva. Kako bi se osiguralo plansko i kontrolisano gospodarenje šumama u skladu sa pravilima šumarske struke, te onemogućila devastacija šume, Vlada FBiH donijela je Odluku o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova, Odluku o uslovima i načinu obavljanja sječe i šumskouzgojnih radova u privatnim šumama, te Odluku o produženju ugovora o prenosu poslova gospodarenja državnim šumama zaključenim sa kantonalnim šumsko-privrednim društvima/korisnicima državnih šuma do 31.12.2014. godine.

Odlukom o izradi, sadržaju i primjeni šumskoprivrednih osnova pro-

pisano je da se u šumama na jednom području ne može gospodariti bez odobrene šumskoprivredne osnove. Također, propisuju se osnovni elementi koje jedna šumskoprivredna osnova treba da sadrži, kao i plan gospodarenja šumama i šumskim zemljištima za naredni period. Šumskoprivrednu osnovu za državne šume donosi nadležno kantonalno ministarstvo. Da bi se ova osnova donijela, potrebno je pribaviti saglasnost Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i mišljenje jedinice lokalne samouprave na čijem području se ona treba realizovati. Saglasnost Federalnog ministarstva izdaje se na osnovu prijedloga stručne komisije koju formira federalni ministar. Šumskoprivrednu osnovu za privatne šume donosi nadležno kantonalno ministarstvo na osnovu prijedloga stručne komisije koju formira kantonalni ministar i mišljenja jedinice lokalne samouprave na čijem području se ona treba realizovati. U cilju kontinuiranog obavljanja poslova gospodarenja državnim šumama neophodno je da korisnik šuma izradi novu šumskopri-

vrednu osnovu, pribavi mišljenja jedinica lokalne samouprave i dostavi ih, najmanje 120 dana prije isteka važenja stare šumskoprivredne osnove, kantonalnom ministarstvu radi njene analize, pravovremenog izdavanja saglasnosti od strane Federalnog ministarstva i donošenja.

Odlukom o uslovima i načinu obavljanja sječe i šumskouzgojnih radova u privatnim šumama koju je donijela Vlada FBiH, propisuje se da se stabla u privatnoj šumi mogu sjeći samo na osnovu dozvole za sječu koju izdaje kantonalna uprava za šumarstvo kao stručni organ. Dozvola za sječu i obim šumskouzgojnih radova izdaje se na osnovu odredbi šumskoprivredne osnove za privatne šume.

Donesena je i Odluka o produženju ugovora o prenosu poslova gospodarenja državnim šumama zaključenim sa kantonalnim šumsko-privrednim društvima/korisnicima državnih šuma do 31.12.2014. godine. Ona je privremenog karaktera i važit će do donošenja zakona o šumama na nivou FBiH kojim će se urediti cjelokupna oblast šumarstva.

BiH na crnoj mapi Evrope kada je u pitanju ilegalna sječa šume

Najveći problem sa ilegalnom sječom šume u Evropi imaju Rumunija, Bosna i Hercegovina i Bugarska, piše Agencija France-Press.

Nezakonita sječa šume Rumuniju je posljednjih 20 godina koštala pet milijardi dolara, tvrde u tamošnjem ministarstvu za vodu i šume. U toj zemlji u procesu je donošenje zakona koji će sa sobom nositi rigoroznije kazne za nelegalnu sječ.

Ako se nastavi ovako, ostat ćemo bez šume. Sječa je dva puta veća od pošumljavanja i regeneracije, kaže Lucia Varga iz pomenutog ministarstva.

Borci za očuvanje okoliša tvrde da postoje tajni dogovori između lokalnih vlasti i šumarske mafije koja kontroliše tržište.

- Ilegalno posječena šuma obično ima legalne dokumente izdane od određenih kompanija. Kad nadležne institucije napokon krenu u provjeravanje tih dokumenata i kompanija, one više ne postoje, kaže Catalin Tobescu, predsjednik udruženja šumskih gazdinstva Nostra Silva u Rumuniji.

Međutim, u regiji koja se može pohvaliti najvećim šumskim bogatstvom van Rusije, Rumunija nije jedina koja se suočava sa ovim velikim proble-

mom. Sa sličnim problemom se, piše AFP, susreću i BiH i Bugarska. U ovim zemljama su najveći problemi korupcija u postkomunističkim državama, rupe u zakonodavstvu i nedovoljan broj šumara. Ilegalna sječa šu-

me u BiH još uvijek predstavlja veliki problem. U BiH, koja ima šume više od evropskog prosjeka, stotine hiljada stabala bude ilegalno posječeno svake godine, piše AFP.

(klix.ba)

Energoinvest i Končar najavljuju konkretne zajedničke poslove

Delegacija hrvatske kompanije Končar, predvođena Darinkom Bagom, predsjednikom Uprave, posjetila je Energoinvest d.d. Sarajevo.

Domaćin ovom susretu je Enes Čengić, direktor Energoinvesta, a tokom posjete obostrano su prezentirane mogućnosti, kapaciteti, tehnički i ljudski resursi na području inženjeringa, proizvodnje opreme i izvođenja projekata, i to prvenstveno na "trećim tržištima", zemljama izvan naše regije.

Radi se o Energoinvestovim tradicionalnim tržištima, poput Afrike (Alžir, Libija, Etiopija...), zemljama regije (Albanija, Kosovo, Makedonija...), te zemlja-

ma Bliskog istoka (Irak), kao i na Končarevim tržištima poput Turske, zemljama EU i Zaljeva, Kanade i drugih tržišta.

Gosti iz Zagreba prezentirali su i ostale projekte iz oblasti elektroindustrije, elektroenergetike i komunikacija.

Ovaj intenzivni međukompanijski sastanak prvi je nakon popisivanja ugovora o zajedničkom nastupu na „trećim“ tržištima koji je krajem februara potpisan u Zagrebu. Očekuje se, da osim Energoinvesta, u zajedničkim projektima učestvuju i druge bosanskohercegovačke firme, saopćeno je iz Energoinvesta.

(eKapija.ba)

Susret komora

Konkretna mjera za stabilizaciju privrede Federacije BiH

U Goraždu je 4. 3. 2014. godine održan skup privrednika Kantona Sarajevo i Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na kojem je razgovarano o uvjetima privređivanja. Prisutni su bili pored privrednika, članova privrednih komora ova dva kantona i predstavnici lokalne vlasti i Privredne/Gospodarske komore FBiH, kao i jedan broj studenata.

Predsjednik Privredne komore Kantona Sarajevo Kemal Grebo i Dževad Terović, predsjednik Privredne komore Bosansko-podrinjskog kantona potpisali su ovom prilikom i Sporazum o saradnji, koji bi trebao dati smjernice za unapređenje poslovnih odnosa između ova dva kantona.

Zajednička je ocjena da je konačno došlo vrijeme da prioritet na sjednicama izvršnih i zakonodavnih organa na svim nivoima u Bosni i Hercegovini budu rasprave o privrednim temama, kao i stvaranju novih vrijednosti i proizvoda i boljeg ambijenta za domaća i strana ulaganja, a time i mogućnosti za daljnji razvoj kako ovih kantona, tako i FBiH i države BiH.

Tom prilikom Privredna komora Kantona Sarajevo podsjetila je na konkretne mjere koje predlaže poslovni sektor, a koje bi trebalo poduzeti da se stabilizuje situacija u privredi FBiH i da se zaustave negativni trendovi iz ranijih godina, što zahtijeva hitnu reakciju vlasti. U suprotnom, ukoliko se nastavi smanjenje privrednih aktivnosti, ocjena je da će u ovoj godini biti još teže privređivati i moguće je očekivati dalje produbljivanje krize, sa nesagledivim posljedicama.

Neke od važnijih mjera kojima će se poboljšati uvjeti privređivanja su:

- Donijeti novu razvojnu strategiju za period 2014-2020. godine, sa mjerama kojima bi se zaustavilo dalje produbljivanje krize, stabilizovala privreda i stvorile osnove za dalji razvoj. Definirati zapošljavanje kao glavni strateški cilj i dati prioritet razvoju proizvodnih djelatnosti, kojima će se obezbijediti realizacija glavnog cilja.

- Hitno rasteretiti privredu od raznih fiskalnih i parafiskalnih opterećenja, koja dolaze sa svih nivoa državnog organizovanja. Skoro sve privredne komore u FBiH su dale svoj doprinos prijedlozima za rasterećenje privrede koji su već upućeni vlastima. Preovladava mišljenje da parcijalna rješenja u domenu fiskalne politike ne mogu dati odgovarajući rezultat, nego samo sveobuhvatna poreska reforma koja bi značajan dio fiskalnog opterećenja za-

rada prebacila na oporezivanje potrošnje.

Poreskom reformom bi se radikalno promijenio sadašnji sistem poreza i doprinosa sa ciljem rasterećenja privrede, povećanja konkurentnosti i izvozne sposobnosti domaćih firmi, bržeg privlačenja investicija (stranih i domaćih), osnivanja novih privrednih subjekata, zapošljavanja i sigurnijeg finansiranja budžeta i socijalnih fondova.

Ekonomska analiza sugerise da bi poreska reforma vodila efikasnijoj raspodjeli resursa, stimulisalo bi se zapošljavanje i proizvodnja, dok bi se destimulisali potrošnja i uvoz.

Promjena poreskog sistema bi pomogla da se ublaže najveće makroekonomske neravnoteže bh. ekonomije, a to su visok trgovinski deficit i nivo potrošnje i nizak nivo investicija.

- Rezerve u rasterećenju privrede postoje na svim nivoima državnog organizovanja, od državnog preko entitetskog do kantona, gradova i općina, i svako na svom nivou trebao bi hitno pokrenuti mjere u tom pravcu.

- Hitno bi trebalo pokrenuti mjere u borbi protiv galopirajućeg rasta nelikvidnosti privrednih subjekata, te pokušati osloboditi dio zarobljenih sredstava u neriješenim dužnikopovjerilačkim odnosima multilateralnom kompenzacijom,

a paralelno s tim raditi na zakonskim rješenjima trajnog uklanjanja uzroka nelikvidnosti.

- S obzirom na visok deficit u robnoj razmjeni sa inostranstvom, kroz veći obim regionalne privredne saradnje mogao bi se u značajnijoj mjeri smanjiti uvoz supstitucijom domaćih sirovina, repromaterijala, gotovih proizvoda i usluga. Iz iskustva je poznato da mnogi koji uvoze nemaju dovoljno saznanja o domaćim proizvodnim mogućnostima.

Ukoliko bi se navedeno realiziralo, te ako bi u narednom periodu došlo do odgovarajuće političke stabilnosti, realno bi bilo očekivati povećanje interesa za investicije i investicione sposobnosti domaće privrede. To bi se pozitivno odrazilo, prije svega na povećanje proizvodnje i usluga, smanjenje deficita u robnoj razmjeni sa inostranstvom, osnivanje i otvaranje novih privrednih subjekata i rast zaposlenosti, povećanje opće potrošnje i veći priliv budžetskih prihoda, a sve skupa bi utjecalo na poboljšanje standarda stanovništva.

Da je to i moguće svijetao primjer u privredi FBiH je privreda Bosansko-podrinjskog kantona, koja u protekloj godini bilježi značajne privredne rezultate, zaključuje se u saopćenju.

(eKapija.ba)

Investicija koja se isplati

JUB energetski efikasan

Energetsko certificiranje objekata u BiH polako dobija svoju dimenziju. Uvođenjem energetskih certifikata za objekte s podacima o potrošnji energije omogućit će se, u budućnosti, usporedba energetskih karakteristika zgrada. Sve zgrade koje se grade, prodaju ili iznajmljuju bit će certificirane, a podaci o godišnjoj potrošnji energije za grijanje zgrade bit će izloženi ili dani na uvid svim zainteresiranim strankama. Jednostavna usporedba energetskih karakteristika zgrada omogućit će građevinskoj industriji da koriste te podatke kao sredstvo marketinga. Tržište koje bi se uspostavilo pri raspolaganju energetskim certifikatima, trebalo bi doprinijeti značajnom povećanju energetske efikasnosti u zgradama.

Uspješan primjer certificiranja u BiH je objekat kompanije JUB Sarajevo koja je krajem prošle godine dobila certifikat za energetska vrjednost objekta.

Predstavnik kompanije JUB Sarajevo Anel Bešlić za eKapija.ba kaže:

- **Certifikat koji smo dobili kao rezultat izvedenog energetskog pregleda od strane kompanije CETEOR, je samo bio potvrda da smo investirajući u pravilan odabir materijala, izgradili energetski efikasan objekat (A razred) i da se sredstva koja su uložena prilikom gradnje, kroz uštede u grijanju i hlađenju već vraćaju investitoru.**

Pojašnjava Bešlić i kako su ovim primjerom željeli pokazati i potaći sve buduće investitore na razmišljanje da je ovo ulaganje povratna investicija, koja će zasigurno u narednom periodu biti vraćena kroz uštede sve skupljih energenata koje koristimo prilikom grijanja i hlađenja jednog objekta.

S obzirom da je firma JUB svoj poslovni objekat u BiH koncipirala kao Edukacijsko distubitivni centar, svi zainteresirani mogu svaki dan posjetiti JUB i dobiti savjet i tehničku podršku prilikom odabira najboljih materijala i fasadnih sistema za svoje objekte.

U svakodnevnom aktivnostima, kroz stručne prezentacije, savjete o fasadnim sistemima, investitorima,

ma, izvođačima, projektantima i sl. nastojimo dati što više informacija, kako bi uvidjeli prednosti izgradnje i ulaganja u objekat u cilju njegove što bolje energijske efikasnosti, kaže Bešlić, ističući kako je sve ovo podržano uslugama savjetovanja, proračunima građevinske fizike, proračunima opterećenja vjetrom i načinom sidrenja, izradama studije boja, pa i praktičnim primjerima ugradnje detalja fasadnih sistema, do mogućnosti izvođenja energetskih pregleda i izdavanja Energetskih iskaznica u suradnji sa našim partnerima i dodaje:

Znači, sve na jednom mjestu kada su u pitanju ovojnice objekata.

Planovi firme JUB su da u narednom periodu nastavi još intenzivnije raditi na educiranju izvođača, projektanata, trgovaca, investitora, kao i promociji energijske efikasnosti kroz primjenu najsavremenijih fasadnih materijala.

Ponuda toplinsko izolacijskih materijala na tržištu je raznolika, porijeklom i kvalitetom. Stoga smo mi u našoj firmi odlučili da tržištu ponudimo fasadne sisteme, koji će uz naše dugogodišnje iskustvo i provjerenu kvalitetu na međunarodnim Institutima, imati i našu pisanu garanciju na fasadni sistem od pet do 25 godina, kojom će investitori biti sigurni da su na svom objektu ugradili kvalitetne materijale, a time i dobili dobre uštede prilikom grijanja i hlađenja objekta, ističe Bešlić.

(eKapija.ba)

DOBRO IZOLIRAN OBJEKAT TROŠI MANJE ENERGIJE

Na odluku o kupnji stana ili kuće sigurno utiče cijena m² i lokacija gdje se kuća nalazi. Međutim, rijetko kada možete saznati nešto više o kvaliteti gradnje i potrošnji energije u kući ili stanu. Dobro izolirana kuća troši manje energije za grijanje zimi, kao i za hlađenje ljeti. Gubitak topline i potrošnja energije po m² odrazit će se ne samo na mjesečne račune za grijanje i električnu energiju već i na kvalitetu i udobnost stanovanja, kao i na duži životni vijek zgrade.

U Alma Ras-u popusti i klub lojalnosti za vjerne kupce

Alma Ras d.o.o. slovi za najpoznatiji brand i lider je u proizvodnji i prodaji finog rublja na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine. Svoju poziciju stvarala je isključivo zahvaljujući visokom stepenu kvalitete i prepoznatljivom imidžu tj. odabirom najboljih, visokovrijednih, prirodnih materijala kao i praćenjem svjetskih modnih trendova prilagođenim potrebama domaćeg kupca. Konstantna modernizacija proizvodnje i poslovanja omogućila je širenje i na inostrana tržišta.

Kompanija je osnovana 8. 3. 1998. godine u Olovu, te tog datuma slavi svoj rođendan, ali i Dan žena. S tim u vezi, za sve svoje kupce ove godine je pokrenula klub lojalnosti, pomoću kojeg će svi koji imaju Alma Ras i Manners loyalty karticu ostvari-

ti popuste od pet posto prilikom učenja u klub, kao i uštede prilikom narednih kupovina. Svoje kartice kupci mogu preuzeti prilikom kupovine

i popunjavanja pristupnica u jednoj od mnogobrojnih Alma Ras poslovnica širom BiH.

(banke-biznis.com)

Tešanjski dijamant ponovo među najboljim svjetskim vodama

Na prestižnom sajmu vode u Berkeley Springsu u Virginiji (SAD) "Tešanjski dijamant" osvojio je četvrto mjesto u kategoriji kiselih mineralnih voda, saopštio je "Klix".

Na ovaj način, Tešanjski dijamant je još jednom potvrdio da se nalazi u samom svjetskom vrhu kada su u pitanju prirodne vode.

- Na neki način ovo mjesto potvrđuje kontinuitet dobrog rada i kvalitete vode.

Nismo slučajno u samom vrhu, što je veliko ohrabrenje i podstrek za daljnji rad - kaže ponosni vlasnik Ibro Omerbašić.

Bilo je ovo 25. takmičenje na kojem je učestvovalo više od 100 voda širom svijeta.

Za najbolju prirodnu vodu proglašena je kanadska "Clearbrook". U Sjedinjenim Američkim Državama najbolja voda je "Santa Ana". U kategoriji flaširanih voda, zlatnu medalju osvo-

jila je voda "Castle Rock" iz Kanade. U ovoj kategoriji četvrta je bila voda "Element" iz Vrnjačke Banje u Srbiji.

U kategoriji kiselih mineralnih voda prvo mjesto zauzela je kanadska mineralna voda "Gold Sparkling". Najbolje pakiranje vode ima korejski proizvođač "Hallasu".

Iz ove kompanije najavljuju izvoz na tržište čitavog Arapskog zaliva.

(klix.ba)

Za mala i srednja preduzeća 14,5 mil EUR

Investiciona konferencija Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) o ulaganjima u zemlje Zapadnog Balkana završena je 24. 2. 2014. u Londonu potpisivanjem sporazuma o 14,5 mil EUR podrške malim i srednjim preduzećima u tom regionu.

EBRD i Evropski investicioni fond su tokom konferencije potpisali taj sporazum, u okviru Fonda za širenje preduzetništva na Zapadnom Balkanu.

Kako je objavljeno na sajtu EBRD, radi se na nalaženju načina za poboljšanje koordinacije u određivanju prioriteta regionalnih projekata i povezivanju regiona kroz prekogranične investicije.

EBRD je potpisala i Memorandum o razumijevanju sa Albanijom, sa ciljem da se podstakne proces ekonomskih reformi i poboljša poslovni ambijent u toj zemlji.

Predsjednik EBRD-a Suma Čakrabarti rekao je da ta banka saraduje i sa javnim, i sa privatnim sektorom, uključujući i mala i srednja preduzeća, "koja su stvarna kičma ekonomije zapadnobalkanskog regiona i koja obezbeđuju najveći broj radnih mjesta u regionu".

Ta banka je usvojila Inicijativu za mala preduzeća, da bi povezala novac i stručnost, potrebne da se pokrene po-

sao. Njen cilj je da se postigne optimalna "mješavina finansiranja i političkog na državnom nivou, da se poboljša koordinacija međunarodnih finansijskih institucija u toj oblasti, kao i angažovanje donatora", navodi EBRD na svom sajtu.

Predsjednik EBRD-a je naglasio da su transportni koridori i energetske veze ključni za razvoj Zapadnog Balkana.

Na konferenciji u sjedištu EBRD-a u Londonu, takozvanom mini ekonomskom samitu, oko 500 učesnika,

među kojima su bili svi premijeri zemalja Zapadnog Balkana i Hrvatske (kao zemlje EU), upućen je poziv bankarima i privrednicima da investiraju u taj region, uz ocjenu da je i dalje potrebno provoditi mjere za poboljšanje uslova poslovanja.

Evropski komesar za proširenje Štefan File je u obraćanju okupljenima ocijenio da je "u času kad Evropa pokazuje prve znake izlaska iz krize, ključni trenutak da Zapadni Balkan nastoji da privuče više investicija".

(eKapija.ba)

"As" kupio sarajevski "Klas" za 7,3 mil EUR

"Klas" je zvanično postao dio najveće prehrambene grupacije "As Jelah". Naime, privatna firma "AS Group" iz Tešnja, u vlasništvu porodice Hrvić, preuzela je 43% dionica sarajevskog "Klasa" u posjedu obitelji Selimović, javlja TV1.

Kako piše abc-portal, na aukciji na Sarajevskoj burzi "As Group Jelah" kupio je 2.235.170 dionica sarajevskog "Klasa" za 7,3 mil EUR, čime je stekao 43,8% vlasništva u ovoj kompaniji. "As Group" je kupio dionice koje su bile u vlasništvu "Sarajevske pivovare".

Ovom akvizicijom "As" je učvrstio svoju poziciju lidera u prehrambenoj industriji BiH. Povodom transakcije oglašili su se iz Tešnja navodeći da uspješno privode kraju akviziciju kompanije "Klas" iz Sarajeva, kao i da "As

Group" planira postati najveći vlasnik bosanskohercegovačke prehrambene industrije "Klas".

- Ovaj složeni proces će, kako očekujemo, rezultirati okupljanjem značajnih domaćih brendova pod okriljem "As Group". Akvizicija Klasa je jedan od strateških koraka u ostvarenju cilja ulaska među pet najvećih prehrambenih industrija u regiji. To je dodatni

doprinos domaćoj proizvodnji i zato su svi naši resursi usmjereni na zajedničku dobrobit. Važno nam je da po završetku ovog procesa dobijemo prostor za nova zapošljavanja, navodi se u saopštenju.

"Klas" spada među najbolje bh. brendove sa 114 godina poslovanja u prehrambenoj industriji, velikim pekariskim znanjem i kvalitetom proizvoda, dok je "As Group" prepoznata kao kompanija posvećena očuvanju i promociji tradicionalnih bh. proizvoda. "As Jelah", osim proizvodnje konditorskih proizvoda i trgovine na veliko i malo, ima u vlasništvu i kompanije "Vispak" Visoko, "Fortitudo" Travnik, "Oaza", "Napredak" i "Vemal" iz Tešanja.

(banke-biznis.com)

Natron Hayat: Jedna od najuspješnijih privatizacijskih priča postratne BiH

Kompanija „Natron Hayat“ jedna je od najuspješnijih privatizacijskih priča u postratnoj BiH nakon što je kompaniju „Natron“ 2005. godine kupio Hayat Holding iz Turske. Danas, ova firma krupnim kloracima grabi naprijed, osvajajući svjetska tržišta svojim proizvodima. Tako je papir nekadašnjeg balkanskog giganta ponovo prisutan na evropskom i srednjoameričkom tržištu, zatim na Bliskom istoku, Jugoistočnoj Aziji i Sjevernoj Africi.

Tvornica celuloze i papira trenutno upošljava blizu 900 radnika. U ovu tvornicu od kada je privatizovana do sada je investirano oko 100 miliona eura, a godišnja vrijednost izvoza iznosi 136 miliona maraka. Prošle godine na čelo kompanije došao je iskusni privrednik Mehmed Eray Nasuz (Mehmed Eray Nasoz), koji je najavljivao nova ulaganja koja su se uveliko ostvarila.

Nakon velikog truda, rada i finansijskog ulaganja, fabrika „Natron Hayat“ je postigla današnji nivo i rezultate. Fabrika ima 516.000 kvadratnih metara površine i u proizvodnim pogonima, osnovni program je proizvodnja papira za vreće, od kojeg se najviše proizvode vreće za cement.

Kada su investitori iz Turske preuzeli maglajsku kompaniju, zatekli su u njoj katastrofalno stanje. Danas je ovo uspješna kompanija u kojoj se radnicima redovno isplaćuju plaće i doprinosi.

Općina Maglaj uručila je 2006. godine visoka općinska priznanja vlasniku „Natron Hayata“ Yahiju Kigili te grupaciji „Hayat“. Aktuelni načelnik Općine Maglaj Mehmed Mustabašić naglasio je tada da je „Natron“ najbolje i najuspješnije privatizirana firma u BiH.

Natron Hayat je pokretač razvoja općine Maglaj, upošljava brojne građane, izvozi u cijeli svijet i pozitivno utiče i na ostale firme u Maglaju da slijede primjer ove kompanije koja je postavila repere, odnosno standarde po kojima treba raditi i izvozi širom Evrope. Dobra privatizacija i uspjeh Natrona može biti primjer i podsticaj ostalim investitorima da ulažu u BiH i upravo njen uspjeh potvrđuje da je kapital uložen u našu zemlju siguran, da BiH ima vrijedne, radine i struč-

ne ljude, te da će se investicija sigurno isplatiti, izjavio je tada Mustabašić.

Natron Hayat je Joint Venture kompanija koju su osnovali „Hayat Grupacija“ iz Turske i „Natron“. Veći dio vlasništva, u istom omjeru, je u rukama kompanija „Kastamonu – Entegre“ (KEAS) i „Hayat Kimya“ iz sastava Hayat Grupacije. To je integrisana tvornica za proizvodnju smeđeg kraft papira proizvedenog od celuloze i četinarskog drveta, ambalažnog papira na bazi starog papira koji se koristi za proizvodnju valovitog kartona i kutija, zatim za preradu papira u papirne vreće, shopping kesa sa i bez ručke, formatiranog papira, papira presvučenog polietilenom i ostalih sličnih pro-

rađevina. Natron Hayat, prema riječima rukovodstva ove kompanije, ima veliki potencijal za dalji razvoj i poboljšanje svoje konkurentnosti, što je veća količina celuloznog drveta dostupna u zemlji. U ovom momentu tvornica, kako smo kazali, zapošljava blizu 900 ljudi direktno i četiri puta više indirektno.

Najveća podrška koju „Natron Hayat“ traži je poboljšanje izvora drvnih resursa na državnom nivou. „Hayat Grupacija“ je uvjerena da ukoliko bi državni drveni resursi bili u potpunosti eksploatisani, to ne bi samo predstavljalo podršku potrebama Natron Hayata (celulozna i papirna industrija), već bi, također, otvorilo mogućnosti za investiranje u području industrije laminata, šperploče i industrije namje-

štaja. To su, kako se ističe, industrije sa visokim stepenom angažovanosti radne snage, što bi u konačnici predstavljalo veću zaposlenost ljudi u BiH.

Na taj način stvarala bi se mnogo veća dodatna vrijednost drvetu u odnosu na vrijednost koja bi se ostvarivala prostim izvozom drveta. Postoji jasna mogućnost eksploatacije veće količine drveta u predstojećim godinama, ukoliko je planiranje i izvršavanje dobro odrađeno. Drugo ključno područje na kojem „Natron Hayat“ nastoji ostvariti određena poboljšanja je veće prikupljanje i snabdijevanje starim papirom, kako bi se poboljšale performanse ambalažnih proizvoda, koje u ovom momentu ne rade na optimal-

nom nivou, kažu u ovoj kompaniji.

Kraft papir za vreće je industrijski papir i njegova kvaliteta predstavlja najvažniji faktor s ciljem dostizanja uloge globalnog učesnika na svjetskom tržištu. Hayat Grupacija je osigurala pravilnu i veliku investiciju kroz angažman poznatih dobavljača opreme, kako bi ova kompanija bila u mogućnosti proizvesti kvalitet kraft papira koji zahtijeva globalno tržište.

Prema riječima rukovodstva ove kompanije, Natron Hayat, pod vodstvom Hayat Grupacije, odlučan je u pružanju velikih mogućnosti i podrške svojim uposlenicima i dobavljačima s ciljem ispunjavanja njihovih ciljeva kroz obezbjeđenje čvrstog dugoročnog partnerstva.

(banke-biznis.com)

Kompanija Helioplast Gračanica otvorila novi proizvodni pogon

Kompanija "Helioplast" Gračanica u saradnji s RPC grupacijom 4. 2. 2014. godine u Gračanici je upriličila svečanu ceremoniju otvaranja novog proizvodnog pogona u novoj hali kompanije.

Ova kompanija je na osnovu akvizicije prešla u većinsko vlasništvo Svjetske grupacije RPC sa sjedištem

je RPC grupacije i njihovog razvoja, a sada će se uključiti i u okvir njihovog programa pod nazivom 'Program - 2020'. Oni su sada većinski vlasnici kompanije Helioplast, ali ostaje i u vlasništvu porodice Helić iz Gračanice", izjavila je Feni Nerma Isaković, referentica nabave i prodaje "Helioplast" Gračanica. Kazala je da je cilj

što se tiče međusobnih odnosa i da menadžment i upravljačka struktura kompanije ostaje, pojašnjava Isaković. RPC je grupacija koja se bavi objedinjavanjem proizvodnje vezane za plastičnu ambalažu, odnosno brizgane plastične ambalaže.

Isaković ističe da ova grupacija ima šest klastera u okviru kojih i jedan koji se naziva RPC Superfos, te na osnovu selektivnih akvizicija proširuju svoju proizvodnju na području Balkana i Evrope.

- Naša očekivanja od uključivanja u ovu grupaciju jeste prvo da smo dobili vjetar u leđa, a Helios dobiva stratešku prednost u pogledu tržišne zastupljenosti jer ćemo sada imati veći tržišni udio uz pomoć RPC-a, naglasila je Isaković.

Kompanija "Helioplast" iz Gračanice je dosad izvozila proizvode u zemlje regiona, te se nadaju da će uz pomoć RPC grupacije odsad moći direktno komunicirati s kupcima i u drugim zemljama širom Evrope. Na taj način će se, kako je rečeno u ovoj kompaniji, sve više proširivati u pogledu globalne tržišne zastupljenosti.

(banke-biznis.com/eKapija.ba)

u Francuskoj, koja objedinjava sve proizvodnje vezane za brizgane plastične ambalaže da bi se što više ova proizvodnja raširila na području Balkana i Evrope.

"Helioplast je postao dio strategi-

ove svečanosti obavijestiti sve kupce i poslovne partnere o novostima vezanim za akviziciju između Helioplasta i RPC grupacije.

Želimo da kupci i poslovni partneri znaju da se ništa neće promijeniti

Indirektni porezi prikupljeni u 2013. čine 17,2% BDP-a BiH

Ukupni indirektni porezi prikupljeni u prošloj godini iznosili su 17,2% bruto domaćeg proizvoda (BDP), što je manje za 1,1% nego u 2012. godini, navodi Odjeljenje za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje BiH.

Kretanje nominalnog rasta BDP-a i naplate indirektnih poreza su do 2012. godine bili koherentni, s tim da su oscilacije u kretanju indirektnih poreza bile oštrije u odnosu na kretanje ekonomije.

To znači da su promjene prihoda od PDV-a, kao dominantne vrste poreza na potrošnju, oštrije u odnosu na promjene ekonomskih trendova.

Od 2012. godine primjećuje se ne samo da prihodi od indirektnih poreza ne prate rast ekonomije, nego su ti trendovi divergentni, a takvi trendovi u naplati indirektnih poreza su obilježili i proteklu godinu.

Odjeljenje za makroekonomsku

analizu navodi da je, pored faktora koji redovno determinišu naplatu prihoda od indirektnih poreza, na šemu naplate prihoda u prošloj godini značajno uticao i ulazak Hrvatske u Evropsku uniju.

S ciljem izbjegavanja plaćanja visoke stope carine na cigarete, u mjesecima koji su prethodili ulasku Hrvatske u Uniju, iz te države su bile uvezene količine cigareta koje su bile dovoljne za potražnju u narednih nekoliko mjeseci. To je, s obzirom na značajan tržišni udio hrvatskih cigareta u BiH, dovelo do pomjeranja sezonske šeme naplate akciza na duvan, a time i PDV-a i ukupnih indirektnih poreza.

Nakon porasta naplate prihoda od indirektnih poreza u novembru prošle godine bilo je realno očekivati nastavak pozitivnih trendova i u decembru, imajući u vidu i tradicionalno povećanje potrošnje krajem godine zbog

praznika.

Prema izvještaju Uprave, u decembru prošle godine naplaćeno je bruto prihoda od indirektnih poreza u iznosu od 490,2 mil KM, što je na nivou iz decembra 2012. godine. Kako su isplate povrata bile veće za 15,8 mil KM, neto naplata u decembru prošle godine je bila za 16,5 mil KM manja u odnosu na isti mjesec godinu ranije, a pad naplaćenih prihoda u decembru se značajno odrazio i na kumulativnu naplatu za cijelu prošlu godinu.

Prema ranijim podacima Uprave, u prošloj godini naplata bruto prihoda od indirektnih poreza bila je 5,88 milijardi KM, ili za 10 miliona KM više nego u 2012. godini, ali je zbog znatno povećanog povrata PDV-a od 998 miliona KM, došlo do pada neto prihoda.

(eKapija.ba)

Voda i energija

Odlukom Generalne skupštine UN na zasjedanju održanom 22. marta 1993. godine u Rio de Žaneiru, ovaj dan je proglašen Svjetskim danom voda jer je tema tog skupa bila posvećena pitanju okoliša i razvoja.

Od tada se Svjetski dan voda obilježava redovno svake godine, s glavnim ciljem skretanja pažnja važnost svježe vode i zalaganja za održivo upravljanje izvorima pitke vode. Ove godine centralna tema Dana voda je „Voda i energija“.

Voda i energija usko su međusobno povezane i međuzavisne. Proizvodnja energije i njena isporuka zahtijevaju korištenje vodnih resursa, naročito za hidro, nuklearne i termalne izvore energije. S druge strane, oko osam posto globalne proizvodnje energije koristi se za pumpanje, tretman i transport vode do različitih potrošača.

Tokom cijele 2014. godine, Ujedinjene nacije, u saradnji sa svojim zemljama članicama i drugim relevantnim sudionicima, namjeravaju zajednički usmjeriti pažnju na vezu voda-energija, posebno se baveći nejednakostima, a pogotovo kod one takozvane 'milijarde na dnu', tj. ljudi koji žive u siromašnim četvrtima i ruralnim područjima a preživljavaju bez pristupa pitkoj vodi, adekvatne kanalizacije, dovoljno hrane i električne energije. Naročita pažnja će ove godine biti posvećena identificiranju dobrih praksi koje mogu doprinijeti da vodno i energetska efikasna 'zelena industrija' postane stvarnost.

Ciljevi Svjetskog dana voda 2014:

Povećati svijest o međusobnoj povezanosti vode i energije;

Doprinijeti političkom dijalogu usmjerenom na široki

raspon pitanja o vezi voda-energija;

Pokazati kroz studije slučaja, donosiocima odluka u energetske sektoru i domenu voda, koji integriranim pristupom i rješenjima za pitanja voda-energija, mogu postići veći ekonomski i društveni uticaj;

Identificirati formulaciju politike i pitanja razvoja u kojima sistem UN a naročito UN-voda i UN-energija, mogu ponuditi značajan doprinos;

Identificirati ključne sudionike kod povezanosti vode i energije i aktivno ih uključiti u daljnji razvoj te veze;

Pridonijeti da i nakon 2015. godine budu relevantni i aktuelni razgovori koji se tiču konekcije voda-energija.

Prateći događaji:

Povodom teme Svjetskog dana voda „Voda i energija“, širom svijeta se tokom 2014. godine održavaju različiti skupovi i manifestacije. Među najznačajnijim od njih su:

Godišnja konferencija UN-a o vodi, Zaragoza, Španija (januar)

Centralna manifestacija, Tokio, Japan (mart)

Svjetska sedmica vode, Štokholm, Švedska (septembar)

Dan voda u BiH

Obilježavanje Svjetskog dana voda upriličeno je i u našoj zemlji nizom različitih događaja i akcija građana, udruženja te učenika osnovnih i srednjih škola, dok je centralni radno-svečani skup održan 19. i 20. marta u Zenici, u organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS i nadležnih agencija – Agencije za vodno područje rijeke Save iz Sarajeva, Agencije za vodno područje Jadranskog mora iz Mostara i Javne ustanove Vode Srpske iz Bijeljine.

Na zeničkom dvodnevnom skupu stručnjaci su prezentirali i diskutirali o temama jačanja kapaciteta u sektoru voda u BiH, planiranja upravljanja vodnim područjem Jadranskog mora u FBiH, procjeni rizika od poplava i mape poplavnog rizika u FBiH, upravljanju poplavama s naglaskom na klimatske promjene u slivu Vrbasa.

Tema ovogodišnjeg Dana voda „Voda i energija“ za BiH je od posebne važnosti s obzirom da su raspoloživa vodna bogatstva tek nešto oko 37% iskorištena za proizvodnju električne energije, dok je u Evropi i razvijenom dijelu svijeta taj procenat iznad 90% i blizu 100%.

LejlaSadiković
l.sadikovic@kfbib.com

Pravosuđe i unutrašnji poslovi

Ciljevi i pravni osnov

Prema članu 2 zajedničkih odredbi Poglavlja I Ugovora o EU, jedan od temeljnih ciljeva Unije je održavati i razvijati Uniju kao prostor slobode, sigurnosti i pravde u kojem će se slobodno kretanje osoba garantirati odgovarajućim mjerama vezanim uz upravljanje vanjskim granicama, azil, imigraciju te prevenciju i suzbijanje kriminala.

Suradnja u pravosuđu i unutrašnjim poslovima uspostavljena je stupanjem na snagu Ugovora o EU, odnosno Maastrichtskog ugovora 1993., gdje je označena kao "treći stub" na kojem se te-

korištenje uobičajenih zakonodavnih instrumenata poput uredbi ili direktiva. S druge strane, policijska i sudska suradnja u kaznenim pitanjima ostala je u sklopu trećeg stuba i za nju se koriste sljedeći instrumenti: zajednički stavovi (*common positions*), okvirne odluke (*framework decisions*) i odluke, konvencije te rezolucije, preporuke, deklaracije, zaključci itd.

Postupak odlučivanja

Amsterdamskim ugovorom utvrđen je prelazni petogodišnji period (do 1.1.2004.) tokom kojeg je Vijeće u područjima obuhvaćenim "prvim stubom"

ćem razdoblju. EU bi se trebala baviti prvenstveno ilegalnim migracijama i trgovinom ljudima, azilom, borbom protiv terorizma, organiziranog kriminala i droga. Uz suzbijanje ilegalnih migracija i trgovine ljudima, ključni su zadaci: razvoj zajedničke politike za povratak ilegalnih imigranata, poboljšanje direktiva koje se tiču uvjeta ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu studiranja i istraživanja, operacionalizacija viznog informacijskog sistema koji će omogućiti razmjenu podataka o vizama u okviru šengenskog režima, te dalji napredak u radu agencije za upravljanje granicama.

Kao odgovor na oštre kritike organizacija za zaštitu ljudskih prava, EU namjerava poduzeti dodatne mjere za efikasnije postupke traženja azila. Borba protiv terorizma također ostaje u središtu pažnje; posebna pažnja pridaje se jačanju suradnje između policijske, carinske i sigurnosne službe, problemu razmjene informacija o terorizmu, te suzbijanju terorističkih organizacija u mogućoj trgovini oružjem za masovno uništenje. U sferi borbe protiv organiziranog kriminala, prioritet će biti naglasak na suradnji javnog i privatnog sektora u suzbijanju te pojave.

Institucije

Djelovanje EU u pravosuđu i unutrašnjim poslovima uključuje nekoliko institucija i tijela:

Evropska komisija: Opća uprava za pravosuđe i unutrašnje poslove,

Vijeće EU: Vijeće ministara pravosuđa i unutrašnjih poslova,

Evropski parlament: Odbor za građanske slobode i prava, pravosuđe i unutrašnje poslove,

Europol, decentralizirana agencija EU (pomaže državama članicama da bolje surađuju u prevenciji i suzbijanju organiziranog međunarodnog kriminala),

Eurojust, decentralizirana agencija EU (potiče suradnju i koordinaciju pravosudnih organa članica EU).

melji Unija. Ciljevi suradnje u sklopu "trećeg stuba" pokrivali su oblasti: politiku azila, upravljanje vanjskim granicama država članica, imigracijsku politiku, borbu protiv droga, suzbijanje međunarodnih prevara, sudska suradnja u civilnim i kaznenim pitanjima, carinsku suradnju i policijsku suradnju.

Ugovorom iz Amsterdama reorganizirana je suradnja u području pravosuđa i unutrašnjih poslova. Šengenski sporazum usvojen izvan pravnog okvira EU uključen je u Ugovore o EU i EZ. Određene oblasti, poput azila, imigracije, viza i drugih politika povezanih sa slobodnim kretanjem osoba, podvedene su pod prvi stub, odnosno nadležnost Zajednice, što je omogućilo

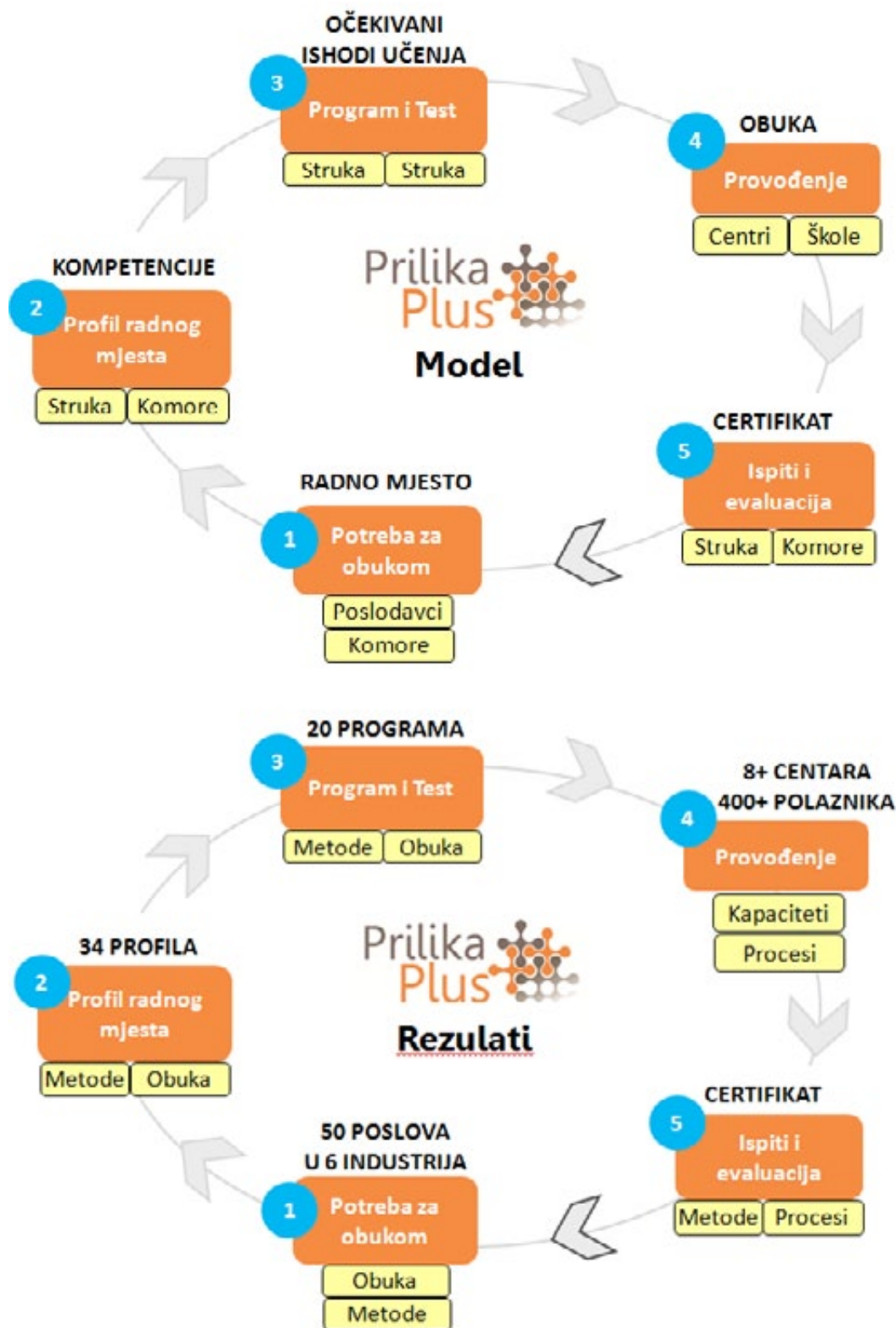
(vize, azil, imigracija i druge politike vezane za slobodu kretanja osoba) djelovalo jednoglasno na prijedlog Komisije ili na inicijativu država članica, te nakon savjetovanja s Evropskim parlamentom. Nakon tog perioda i dotad uspostavljenih zajedničkih politika, prelazi se na glasanje kvalificiranom većinom u Vijeću i donošenje odluka zajedno s Evropskim parlamentom u postupku suodlučivanja i uz isključivo pravo inicijative Komisije.

Strategija razvoja

Formiranje zakonodavnih i institucionalnih preduvjeta za razvoj slobode, sigurnosti i pravde u EU jedan je od glavnih prioriteta Unije u predstoje-

Pripremila: L. Sadiković

NASTAVAK POSLOVNE SARADNJE KOMORSKOG SISTEMA BiH NA REALIZACIJI PROJEKTA PRILIKA PLUS

Rezultati prve faze obrazovnog modela Prilika Plus

